

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 22 • Perjantaina 18. marraskuuta 2011

62. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 23 %)

Riitta Jalonen (vas.), Ritva Vainio (2. vas.) ja Raija Manner (oik.) kuulivat Kurkijoesta paljon uusia asioita.

Karjala kahden tulen välissä

Karjala on aina ollut idän ja lännen rajalla, siellä on aikojen kuluessa kahakoitu paljon eri heimojen ja kansakuntien kesken. Heimomme on ollut siellä pahoissa paikoissa, luennoi kotiseutuneuvos Eino Vepsä Huittisissa Vampulan kirjastossa järjestetyssä kolmiosaisessa luentosarjassa Karjalaisuus Huittisissa. Ensimmäisessä 3.11. järjestetyssä osassa Vepsä käsitteli Kurkijoen historiaa kivikaudesta talvisotaan.

Huittisten kansalaisopiston rehtori Hannele Paatero kertoi, että Huittisten alueelle sijoittui evakoida Kurkijoelta, Pyhäjärveltä ja Sakkolasta. Luentosarja

käsittelee kaikkien näiden luovutetun alueen kuntien historiaa ja nykypäivää. Luentosarjan idean isänä Paatero mainitsi vampulalaisen Erkki Poutasen, joka otti yhteyttä kansalaisopistoon.

Erkki Poutanen toivotti Vepsän tervetulleeksi ja esittelyssään totesi: - Eino tietää kaiken Kurkijoesta, mitä hän ei tiedä, sitä ei tarvitsekaan tietää!

Poutanen ja Vampulan karjalaisten puheenjohtaja Paavo Tuunanen olivat ilahtuneita runsaasta osanotosta. - Täällä on noin puolet sellaisia henkilöitä, joita en tunne, Tuunanen kertoi ympärilleen katsellessa. Hän oletti sen kertovan siitä, että luentoa oli tultu kuulemaan

kauempaakin ja myös siitä, että yhä useammat ovat kiinnostuneet asiasta, niin karjalaisjuuriset kuin paikalliset suvutkin. Lisäksi kirjastoon on helppo tulla.

Noin viidenkymmenen kuulijan joukossa olivat myös Raija Manner, Riitta Jalonen ja Ritva Vainio. Viime elokuussa sisarukset Riitta Jalonen ja Ritva Vainio kävivät ensi kertaa paikan päällä Kurkijoella, Raija Manner oli käynyt siellä jo aiemmin. - Olemme laiskasti karjalaistoiminnassa mukana, mutta erilaisiin tapahtumiin osallistumme, kertoivat naiset. Luennon jälkeen Riitta ja Ritva kommentoivat - Se oli niin uutta, kun se oli niin vanhaa. Meni kauemmaksi kuin isän muistelukset.

Luentonsa lopuksi kotiseutuneuvos Vepsä luovutti Vampulan karjalaisille edelleen

Vampulan kirjastoon luovutettavaksi Unto Miikkulaisen ”Näin ikkeä” murresanakirjan Kurkijoen murteesta.

Kurkijoen murre kuuluu hajanaisiin kaakkoismurteisiin, joita nykyään puhutaan Suomen puolella enää Etelä-Karjalassa.

Luennon jälkeen yleisö piiritti kotiseutuneuvos Vepsän lisäkysymyksineen. Kartoista etsittiin sukujen kotipaikkoja, kyseltiin paikoista, suvuista ja matkustamisesta Kurkijoelle.

Luentosarja jatkui 10.11. Pyhäjärvi ja Sakkola ennen ja nyt, jossa luennoivat Reino Äikiä ja Hannu J. Pauku sekä 17.11. pidetyssä Kurkijoki Talvisodasta nykypäivään, jossa luennoitsijana oli opetusneuvos Osmo Kuosa. Hänen aiheeseensa palaamme seuraavassa kurkijokelaisessa.

Helena Sulavuori

Kotiseutuneuvos Eino Vepsä mietti, johtuuko karjalaisten lupsakka luonteenlaatu koetuista kovista kohtaloista.

Huittisten Karjalaisten puheenjohtaja Heikki Kiiski, opetusneuvos Osmo Kuosa ja Huittisten kansalaisopiston rehtori Hannele Paatero keskustelevat tulevista kokoontumisista.

Tässä lehdessä

Lähde sarjakuvan matkassa Kurkijoelle!

Salla Huttusen piirtämä 10-osainen sarjakuvakertomus kotiseutumatkasta näyttää raikkaan näkökulman ja erilaisen matkakertomuksen.

Sarjakuvan matkaan sivulla12

Miten löytää oikea paikka?

Moni matkalainen on sormi suussa miettinyt, miten löytää kotipaikka Karjalassa. Maisema on muuttunut, muistikuvat muuttuneet tai ne puuttuvat kokonaan.

Lauri Pölkki antaa kirjoituksessaan vinkkejä ja esittelee apuvälineitä paikannuksen helpottamiseksi

sivulla 5

Laivoja Lopotin satamassa

Kuka uskoisi, että Lopotissa on toiminut vilkas satama. Kauppalaivat ovat tuoneet ja vieneet tarvikkeita. Turistiliikenne Valamoon on ollut vilkasta. Satamalaituri on ollut kohtaamispaikka, tulevat ja lähtevät laivat ovat kiinnostaneet kaikenikäisiä.

Satamasta lisää sivuilla10-11

Joulu lähestyy, muista joulutervehdys

Kurkijokelaisessa ja hanki joulukortiksi Pekka Kyytisen kuvaamat postikortit.

Tarkemmin takasivulla

Tilaa Kurkijokelainen lahjaksi tai itselle, saat loppuvuoden ilmaiseksi! Katso takasivun ilmoitus.

Toimitus on avoinna tiistaisin ja torstaisin klo 9-14.

Seuraavat lehdet ilmestyvät 2.12., 16.12. ja 13.1.

Olemmeko kotoutuneet?

Suomessa oli 70 vuotta sitten sota-aika ja pula-aika. Pulaa oli kaikesta, elintarvikkeista alkaen. Ostamista säännöllistettiin erilaisilla ostokorteilla. Synkästä syksystä huolimatta karjalaisten tulevaisuus näytti valoisalta. Voitaisiin päästä takaisin kotiin. Evakossa oleminen ei ollut elämisen arvoista. Talvisodassa menetetyt alueet oli vallattu nopeasti takaisin. Pakkoluovutetut alueet liitettiin Suomen valtioalueeseen 29.11.1941

Suomessa ei ollut 1940-luvun evakoille suunnattua kotouttamista, mitä nykyään on maahanmuuttajille ihan lainsäädännöllisesti. Kotoutuminen uusiin olosuhteisiin oli tietenkin helpompaa, kun kyseessä oli vain maassa muuttaminen. Kulttuurierot saattoivat kuitenkin kärjistyä pienistäkin syistä - pinna oli kaikilla kireänä. Asiaan joutui puuttumaan presidentti Kallio. Hän piti radiossa jämäkän puhuttelun Suomen kansalle. (Elävä arkisto YLE.fi)

Karjalaisten sopeutumista uusille asuinalueille on tutkittu 1957 ja 1982 tehdyillä kyselytutkimuksilla. Mielenkiintoista luettavaa näistä tutkimustuloksista on Pirkko Sallinen-Gimplen väitöskirjassa ”Siirtokarjalaiset ja paikkakuntalaiset” (1982) ja Heikki Wariksen kirjassa ”Siirtoväen sopeutuminen” (Otava 1952). Yli puolet siirtoväestä arveli 1950-luvun alussa, että karjalaisten sulautuminen valtaväestöön tapahtuisi 30 vuoden kuluessa. Siirtoväki lakkaisi olemasta erillinen ryhmä silloisten täysi-ikäisten evakoiden kuoltua. Nuoripolvi

ei kykenisi säilyttämään karjalaisuuttaan. ”Nuoret ovat valmiit vaikka ruotsia puhumaan.” Tämä ennuste ei ole täysin toteutunut. Nuoret puhuvat nykyään mieluummin englantia kuin ruotsia. Eikä karjalaisuus ole kadonnut vielä yli 60:ssä vuodessakaan. Siitä elävä esimerkki on kurkijokelaisuus - todisteena mm. tämä Kurkijokelainen lehti.

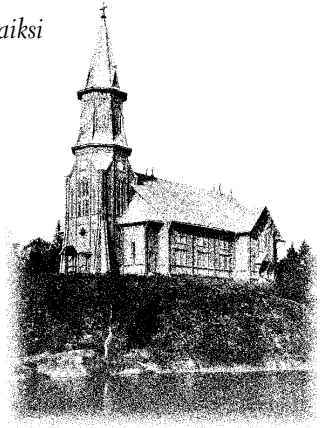
Kurkijokelaisten perinteiden säilyttäminen on meillemme kunnia asia. Kurkijoki-Säätiön käynnistämä mittava *Perinne eläväksi* -hanke etenee hyvää vauhtia Niina Lehmusjärven johdolla - EU-rahoituksen byrokratiahitaudesta huolimatta. Kiitokset tässä myös mukana jo olleille ja mukaan tuleville talkoolaisille sekä muille avustajille. Perinnetiedon digitalisointi, tekninen tallentaminen tulee palvelemaan erityisesti nuorisoa ja tulevia sukupolvia.

Käynnissä on myös jo ensi kesän perinnetapahtuman, Kurkijoen pitäjäjuhljen suunnittelu. Ohjelmansuorittajiksi toivottaisiin erityisesti nuoria kurkijokelaistaitaisia esiintyjä. Niitä varmasti löytyy, onhan meillä laulun ja soiton taitajia ollut aina. Nyt vain äidit, isät ja isovanhemmat rohkaisemaan ja kannustamaan nuorisoa mukaan esiintymään ja juhlimaan. Sanokaapa vain että 11.-12.8.2012 ”The Floor is Yours!”

Osmo Kuosa

Valtuuskunnan varapuheenjohtaja

Hartaus tuomiosunnuntaiksi
20.11.2011

Viimeinen sana

Kuka sanoo viimeisen sanan? Viimeiseen sanaan loppuu keskustelu ja ajatusten vaihto, vastaansanomien ja hangoittelun. Viimeisen sanan jälkeen asiat on lopullisesti päätetty. Viimeisen sanan sanojalla on valta, jota hän voi käyttää oikein tai väärin. Vanhemmat sanovat viimeisiä sanoja lapsilleen, korkein oikeusaste asianosaisille, esimies alaiselleen. Viimeinen sana on piste kaikelle sille, mistä aiemmin on ollut kyse.

Kirkkovuoden päätösvaihe muistuttaa, kuka sanoo viimeisen sanan aivan kaikkeen. Hän on Kristus, sama Jeesus, joka kohdasi erilaisia ihmisiä ja antoi toivon erityisesti sairaille, yksinäisille, kärsiville, osattomille, halveksituille, väärien valintojensa kanssa kamppaileville, syntisille, huonomaineisille, yhteisön ulkopuolelle sysätyille, epäonnistuneille. Tämä Tuomari tuntee läpikotaisin ihmiselämän monimutkaisuuden, vajavaisuuden, onnistumisen paineet ja myös ihmisen armottomuuden. Viimeisen sanan Sanoja tietää, mitä on olla ihminen.

Viimeisellä sanalla on vain yksi sisältö. Se paljastaa, millainen on suhteemme Kristukseen, ei vain ajatuksissamme ja sanoissamme vaan kaikessa olemisessamme. Viimeisen sanan Sanoja toteaa: ”Kaiken minkä olette tehneet tai jättäneet tekemättä yhdelle näistä vähimmistä, sen te olette tehneet tai jättäneet tekemättä minulle.” (Matt. 25:31-46)

Viimeinen sana korostaa ihmisyyttä ja inhimillisyyttä. Se paljastaa, miten tiiviisti ne nivoutuvat Herramme ja Jumalamme olemukseen. Viimeinen sana muistuttaa meille jo nyt, ennen kuin se meille kullekin lausutaan, että Kristus, kaikkeuden Herra, tulee meitä vastaan jokaisessa lähimmäisessämme ja aivan erityisesti niissä, jotka kärsivät.

Suhteemme ja suhtautumisemme tähän Kristukseen ratkaisevat. Hän sanoo viimeisen sanan.

Tapio Luoma

Tapio Luoma on Seinäjoen seurakunnan kirkkoherra.

Muistettavaa

Vampulan karjalaisten SYYS-KOKOUS ja PIKKUJOULUT
20.11.2011 klo 16.00 (HUOM! muuttunut kellonaika) Karjalatalo Toiviasella. Tervetuloa

Hiitolan Pitäjäseuran järjestämä perinnekäsityöilta
pe. 25.11. klo 17 Satakunnan Yhteisökeskus Isolinnank.16. Opetetaan valmistamaan neulakinnas ja Haapalahti-sukka. Varaa mukaan sukkaa varten 2 väriä lankaa ja puikot. Kinnasneula, mahdollisuus hankkia aitoa villalankaa. Kaikki asiasta kiinnostuneet tervetuloa mukaan. Lisätietoja Raija p.040 5387401

Kurkijoki-Seuran pikkujoulu järjestetään sunnuntaina 11.12.2011 klo 14 Karjalatalon Yläsalissa Käpylänkuja 1 Helsinki. Tarkempi ilmoitus tilaisuudesta myöh. lehdessä.

Suru

Sinä saavuit yllättäen – suru.
Sinä vyöryit ylitseni kuin musta ukkospilvi.
Painostaen, repien – jyräten.
Painoit minut allessi kuin hiekkajyväs.

Sinä toit tullessasi tuskan ja kivun, huokauksen ja itkun.
Sinä opetit minua – tuntemaan pienuuteni.
Suru – sinä kasvatit minut vahvaksi.
Kantamaan tämän taakkani.

Aika – sinun tehtäväsi oli tulla avukseni.
Huomasin – synkänkin surun jälkeen tulee Valoisia, aurinkoisia hetkiä.
Pyhäinpäivä – tähän päivään kuuluvat monet muistot.

Terttu Ketola

Kerro perheen ja suvun tapahtumat Kurkijokelaisessa ilmaiseksi

Julkaisemme jokaisessa lehdessä onnitteluja, perhetapahtumia (häät, ristiaiset, valmistuneet yms.). Kuolinilmoitukset ovat maksullisia, mutta muistokirjoitukset julkaisemme maksutta.

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa
Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Jaakko Taitonen (pj.), Raija Laaksonen, Marjalliina Laine, Lauri Pölkki, Antti Sahla ja Marja Leena Virtanen
Päätoimittaja: Helena Sulavuori
ja toimittajina kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja torstaisin klo 9–14
puh. 050-521 3336, toimitus@kurkijoki.fi

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäkseen ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 70 senttiä/mm + alv 23 %
Mustavalko 50 senttiä/mm + alv 23 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 12 mennessä.
Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi..... 39 euroa
6 kk..... 23 euroa
Pohjoismaat 44 euroa
Muualle 52 euroa
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Y-tunnus 0204020-9
Sivunvalmistus:
Etusivupaja, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

Nimi-päivät

Marraskuu
viikko 46

18 pe Tenho, Max, Jousia
19 la Liisa, Elisa, Eliisa,
Liisi, Elisabet, Elise
20 su Lapsen oikeuksien päivä, Jari, Jalmari

viikko 47

21 ma Hilma
22 ti Silja, Selja
23 ke Ismo
24 to Lempi, Lemmikki, Sivi
25 pe Katri, Kaija, Katja, Kaisa, Kati, Kaarina, Kaisu, Riina, Katariina, Katriina

26 la Sisko
27 su 1. adventti-sunnuntai, Hilikka

viikko 48

28 ma Heini, Kaisla
29 ti Aimo
30 ke Antti, Antero, Atte

Joulukuu

1 to Oskari

Pitäjät ja suvut kokoontuvat Karjalatalolle lauantaina

Luovutettua Karjalaa esitellään lauantaina 19.11.2011 klo 11 - 16 järjestettävillä pitäjä- ja sukumarkkinoilla Karjalatalolla Helsingissä.

Karjalan Liiton pitäjä- ja sukuyhteisöt esittelevät omaa pitäjänsä ja sukuaan sekä kauppaavat omia tuotteitaan. Päivän aikana seurat esittelevät pitäjänsä vaihteita, elinkeinoja, elämäntapaa ja seuran toimintaa. Esillä myös kansallispukuja, pitäjä-, kylä- ja sukukirjoja ja muuta pitäjiin ja sukuihin liittyvää esineistöä. Esillä on myös pitäjälehtiä. Tilaisuus on kaikille avoin ja sinne on vapaa pääsy.

Ohjelma:

klo 11-16 Pitäjä- ja sukumarkkinat juhlasalissa

klo 11-15 Sukututkijan päivystys

klo 11.30 ja 13.30 Maisema-arkkitehti Raija Seppäsen luento: Luovutetun Karjalan hautausmaiden säilyttäminen

klo 13.00 Vuoden Karjalainen kirja- julkistaminen.

Karjalainen pitäjä- tai kyläkirja -julkistaminen

Huutokauppa juhlasalissa

klo 13.30 Vanhoja filmejä ja kotiseutumatkakuvauksia

klo 14 Sukututkimuspiirien esittäytyminen

Karjalan Liiton kirjasto on avoimena markkinoiden ajan.

Musiikillinen kuva-arvoitus

Mikä tuttu laulu on kyseessä? Vastaus takasivulla.

18.11. Opeta meille, miten lyhyt on aikamme, että saisimme viisaan sydämen. Ps. 90:12

19.11. Ravitse meitä armollasi joka aamu, niin voimme iloita elämämme päivistä. Ps. 90:14

20.11. Kaikki kansat kootaan hänen eteensä, ja hän erottaa ihmiset toisistaan, niin kuin paimen erottaa lampaat vuohista. Hän asettaa lampaat oikealle ja vuohet vasemmalle puolelleen. Matt. 25:32-33

Virsi 158:3 Siinä suuret, siinä pienet, kaikki tarkoin tutkitaan. Ihminen, ken ikään lienet, silloin sinut tuomitaan. Silloin kaikki löydetään, sanat, teot kätkeistään.

21.11. Herra hallitsee ikuisesti, oikeus on hänen valtaistuimensa perusta. Hän tuomitsee maanpiirin vanhurskaasti, langettaa kansoille oikeat tuomiot. Ps. 9:8-9

22.11. Katso, se päivä tulee liekehtivänä kuin tulinen uuni. Kaikki röyhkeät ja pahantekijät ovat silloin oljenkorsia. Mal. 3:19

23.11. Sillä niin kuin kaikki ihmiset Aadamista osallisina kuolevat, niin myös kaikki Kristuksesta osallisina tehdään eläviksi, jokainen vuorollaan. 1 Kor. 15:22-23

24.11. Sinun tuomiosi, Herra, ovat oikeat. Herra,

sinä olet Korkein, maailman valtias. Ps. 97:8-9

25.11. Älä vaadi palvelijaasi tuomiolle, sillä sinun edessäsi ei yksikään ole syytön. Ps. 143:2

26.11. Vihollisista viimeisenä kukistetaan kuolema. 1 Kor. 15:26

27.11. Siunattu hän, kunin-gas, joka tulee Herran nimessä! Taivaassa rauha, kunnia korkeuksissa! Luuk. 19:38

Virsi 15:4 Jeesus, sä Herramme, sua seurata tahdomme. Kanssamme kulje eteenpäin, yhdessä, yksittäin. Hoosianna, hoosianna, hoosianna! Saavu jo, kuningas, luoksemme täyttämään toivomme.

28.11. Herra, osoita minulle tiesi, opeta minua kulkemaan polkujasi. Ohjaa minut totuuteesi ja opeta minua, sinä Jumalani, auttajani! Sinuun minä luotan aina. Ps. 25:4-5

29.11. Heidän edellään kulkee tien aukaisija, he raivaavat tiensä, murtautuvat portista ja lähtevät. Heidän kuninkaansa kulkee edellä, Herra johtaa heitä. Miika 2:13

30.11. Kristus sanoo: Minä seison ovella ja kolkutan. Jos joku kuulee minun ääneni ja avaa oven, minä tulen hänen luokseen, ja me aterioimme yhdessä, minä ja hän. Ilm. 3:20

1.12. Herra, sinä olet laupias, muista minua, osoita ikaikaista hyvyttäsi. Älä muista nuoruuteni syntejä, älä pahoja tekojani! Sinä, joka olet uskollinen ja hyvä, älä unohda minua! Ps. 25:6-7

Alhon kyläkirjasta:

Korpisaaren, Pohjiin, Kannansaaren ja Sillankorvan ja Saviin asukkaat (ja jälkeläiset)!

Alhon kylän ”takana” sijainnut Alhonsalo koostui yllä mainittujen Kurkijoen rekisterikylien salopalstoista (lisäksi Aromäen ja Alhon yhden talon palstoista).

Talvisodan syttyessä salolla oli kolmisenkymmentä taloa. Salolaiset olivat käytännössä alholaisia. Alhon-salolla koko elämänsä asunut kurkijokelainen, joka oli kirkonkirjojen mukaan syntynyt, vihitty ja kuollut Korpisaareessa, ei ollut ehkä koskaan käynytkään varsinaisessa Korpisaaren kylässä, Laatokan rannalla.

Tekeillä oleva Alhon kyläkirja kattaa sekä Alhon rekisterikylän että Alhon-salon, siis Alhon talouskylän. Kirjan toimittajat ovat peräänkuuluttaneet entisiä alholaisia ja heidän jälke-

läisiään. Alhonsalolaiset ovat saattaneet katsoa, että asia koskee vain Alhon rekisterikylän asukkaita. Aivan lapsina salolla asuneet tai sotien jälkeen syntyneet ”salolaiset” eivät välttämättä tiedä yllä kerrottua, Kurkijoella varsin yleistä kylämallia. Moni tietää esim. olevansa Haapavaarasta, mutta saloseudulle syntynyttä asemakylä Haapavaaraa ei virallisesti ollut olemassakaan. Sen kaikki asukkaat kirjattiin Haapavaaran alueella maat omistaneisiin rekisterikyliin, esim. Raholaan, Elisenvaaraan jne.

Siksipä uudistamme nyt kutsuhuutomme ulottaen sen myös yllä mainittujen kylien asukkaisiin, jotka asuivat kylän salopalstoil-

la. Jos perheesi mainitaan Kurkijoki kylästä kylään -teoksessa Alhon kylän talokartassa, kuulut varmasti kohde-ryhmäämme.

Alhon kyläkirjassa tullaan käsittelemään noin kolmeakymmentä alhon-salolaista tilaa ja niiden asukkaita ennen talvisodan syttymistä. Nämä kaikki perheet on Kurkijoen kirkonkirjoissa kirjattu otsikossa mainittuihin kyliin, ei Alholle! Myös salolla asuneilla ja heidän jälkeläisillään on mahdollisuus tarkistaa heistä kirjan toimittajien sukututkimustiedostoihin tallennetut tiedot (kirjassa mainitaan henkilötiedoista lähtökohtaisesti vain nimi, syntymä- ja kuolinvuosi). Kiinnostuneilla on samalla mahdollisuus saada suvus-

taan ja heidän maatilastaan ehkä uutta, myös kauemmas historiaan yltävää tietoa.

Älä yhtään arkaile yhteydenottoa, vaikka et olisi varma, asuiko oma sukusi Alhon-salolla vai kyseisen kylän varsinaisella emäalueella. Sehän saadaan sitten varmistettua. Osviitaksi joi-takin Alhonsalolla ennen sotia asuneita perheitä:

Korpisaari: Anttonen, Heinonen, Kalttonen, Kauppinen, Kesseli, Lan-kinen, Leppänen, Nielikäi-nen, Nupponen, Rouhiainen (Antti), Sikiö

Pohjii: Korhonen, Haap-panen, Hämäläinen, Kärhä, Saikkonen, Kiiski

Kannansaari: Sokero, Lukka, Nielikäinen

Sillankorva: Pennanen

Ota yhteyttä! Tieto välittyy myös Veikko Revon suku-tietokantaan.

Ahti Kurri
Ukonkivenpolku 2A1
01610 VANTAA
puh. 050 373 9369
sähköposti:
ahti.kurri@elisanet.fi

Työ tutuksi jo pienenä

Tämä muistelu on lapsuuteni Kurkijoen Haapavaarasta, jossa sijaitsi sekä Yrjö-ukkuni että Einon isän Aleksi Vepsän maatilat.

Silloin sota-aikaan ja tietenkin jo ennen sitä oli aivan tavanomaista, että työnte-koon tutustuttiin jo lapse-na. Työtä ei teetetty paljon, mutta sen verran kuitenkin, että eräät askareet tulivat tutuiksi. Muistan raskaim-maksi hommaksi pellavan

nyhtämisen pellostä. Tein sitä vähän äitini ja Impi-tä-tini kanssa. Loukutusta sain seurata sivusta. Toki loppu-tulokset uuden karheat pel-lavapyyhkeet oli mieluisia. Muistan kuinka Einon kanssa kiersimme vuo-ronperään tahkoa joskus v.1942. Pekko-setämme oli koonnut talon kaikki kir-veet, viikatteet, sirpit, tem-mit, puukot ja höylänterät isoksi kasaksi. Silloin arva-

simme edessä olevan ison ja työlään rupeaman. Onneksi voimme vaihtaa työvuoroa, jottei kumpikaan uupunut! Henkilökohtaisesti mi-nusta kirmunkiertäminen oli kaikkein tylsintä hommaa. Ensinnäkin se kesti kauan ja siinä ei ollut vaihtelun häi-vääkään. Kyselin jatkuvasti, joko, joko, joko. Vähitellen opin kirmun lotisevaksi muuttuneesta äänestä päät-telemään, että voikokkareet

siellä lotisivat kirmupiimäs-sä, joka muuten oli isäni herkkujuomaa!

Hauskinta olivat mansi-kanpoimintareissut lähei-selle särkälle Eino-serkkuni kanssa. Ne olivatkin vapaa aikaa ja koko marjasaaliin sai syödä itse, mitä nyt an-noin pikkuveljille osan.

Ehkä nykyäänkin leikin-omainen pikkuaskareisiin tutustuttaminen ei olisi lap-sille pahaksi.

Paavo S.Vepsä
Espoo

Sydämellinen kiitokseni

Kurkijoki-Säätiölle ja kaikille muille merkkipäivänäni minua muistaneille.
”Ja jäkälä nosti pikarinsa hauraan ja sade täytti sen.
Ja pisarassa kimmelsi taivas tuulta pidättäen.
Ja jäkälä nosti pikarinsa hauraan: malja elämämme rikkaudelle.”

(Helvi Juvonen)

Maija Inki

Tampereen Seudun Kurkijokelaiset

kokoontuvat torstaina marraskuun 24. päivänä 2011 klo 14 Grafiikanpaja Himmelblau'ssa, Finlaysoninkuja 9, Tampere. Kurkijoki-museon projektipäällikkö Niina Lehmusjärvi ker-too museosta ja Perinne eläväksi –hankkeesta sekä vastaa museota koskeviin kysymyksiin. Tämän jälkeen Ilona Ketonen tutustuttaa meidät grafiikan-pajaan ja sen toimintaan. Ilona on luvannut tarjota kahvit.

Himmelblau viereen voi ajaa tiputtaakseen kyytiläisen, mutta auton parkki on joko viereisessä P-talossa tai sitten kirkon ympärillä katualueella.

Tapio Nikkari
GSM 050 3301806

Näistä käsin virkatuista tilkkupeitoista koottiin maailman suurin tilkkupeitto syksyllä.

Terveisin Eevi

Lottakirjoituskilpailun tulokset julkistettiin Pitäjähallissa elokuussa. Palkinnot jaettiin kahdessa sarjassa: Kirjoituskilpailu ja Kuvakertomuskilpailu.

Tässä lehdessä julkaisemme Taru Lähtenmäen Kirjoituskilpailussa jaetulle hopealle sijoittuneen kirjoituksen.

Tuomaristo kommentoi kirjoitusta seuraavasti: *Pikkulotan tyttären kirjoittama mielenkiintoinen ja jännittävä kertomus äitinsä kokemuksista. Aineisto koostuu sukuhistoriasta ja äidin haastattelusta. Kirjoituksen alussa Lottasia jää hivenen taka-alalle ja kirjoituksessa on toistettu jo aiemmin Kurkijokelaisessa julkaistu kaksostytöjen et-sintäkuulutus.*

Kieli on kaunista ja kirjoituksessa on kiinnostavia yksityiskohtia. Hyvä esimerkki perinnetiedon siirrosta.

Helvi äitinsä Anna Marian kanssa Helsingissä 40-luvulla.

Äitini Helvin isän Väinö Paksujalan äidin Maria Ijäksen talo Kaukolan Uskinsaassa 20-luvulla perheen isän Juho Paksujalan (ei se kansanedustaja) kuoltua Huitolassa. Väinö ja Anna Maria (os Pellikka) saivat esikoisensa (äidin Salme-sisko) täällä 1924. Kurkijoen matkalla näimme saaren pohjoisesta käsin, muttemme päässeet sinne asti.

Kaupunkilaistyttö työtyttönä ja lottana

Äitini Helvi syntyi toisena kaksosista Helsingin Boijen laitoksella elokuussa 1927. Samalla syntyi kaksoisveli Veikko. Heidät tuotiin ajantavan mukaan kotiin pärekorissa.

1990-luvulla äitini huomasi, että kirkonkirjoissa hänen syntymäpaikakseen oli merkitty Viipuri. Äitini vanhemmat muuttivat nimittäin vähän ennen kaksosten syntymää Viipurista Helsinkiin ja kesti muutaman vuoden ennen kuin kirjat siirrettiin uuteen kotikaupunkiin.

Väinö-isä oli tullut edeltä etsimään perheelle asuntoa, mutta rahat olivat menneet hauskapitoon ja perhe joutui aluksi asettumaan hoteliin. Siihen menivätkin Viipurin Papulassa myydyistä talosta saadut rahat!

Viipuriin Väinö ja isoäitini Anna Maria olivat muuttaneet Käkisalmelta, jossa aluksi asuivat Väinön kotona. Väinö liittyi armeijan palvelukseen ja sai töitä Helsingistä. Anna oli kotoinen Uukuniemeltä, kävi talouskoulun Sortavalassa, jossa tutustui Väinöön. Perheeseen oli syntynyt Viipurissa kaksi tytärtä, Salme 1924 ja Eila 1925. Oli siinä Annalla tekemistä, kun mies oli jo Helsingissä, piti

huolehtia 2- ja 3- vuotiaista vilkkaista tytöistä ja viimeisillään kaksosia odottaessa myydä omaisuus ja järjestää muutto Helsinkiin. Mutta isoäiti ei koskaan jäänyt neuvottomaksi, vaan pani toimeksi. Hän oli aina iloinen ja vieraanvarainen ja piti huolta perheen (ja vähän muidenkin) käytännön asioista.

14-vuotiaana ilmavartiassa

Vähitellen järjestyi koti Kaartin kasarmilta, jossa Helvi vietti värikkään lapsuuden. Lasten vartuttua teini-ikään alkoi sota. Sodan syttyessä 1939 Helvi oli 12-vuotias ja sodan päättyttyä 18, joten siinä meni kokonainen nuoruusikä. Sota merkitsi Helville ensimmäiseksi sitä, että oli pakettava pommituksia milloin minnekin, kuten Kauhavalle ja Nurmekseen, jossa Anna-äidin veli toimi kanttorina. Väinö-isän työ vei myös muutamaksi vuodeksi Haminaan, jossa Helvi toimi ensimmäistä kertaa pikkulotan tehtävissä 14-vuotiaana. Oli Salme-siskon vuoro mennä päivystämään jälle yökse ilmavartiioon toisen lotan kanssa, mutta Salmella oli muuta menoa ja hän

pyysi Helviä sijaisekseen. Helvi rohkeana tyttönä lähti, mutta toinen lotta ei tullutkaan ja yksin pimeässä ja kovassa pakkasessa jäällä sijaitsevassa vartiotorissa oli pelottavaa. Matkalla sai pelätä desantteja.

Keväällä 1944 oltuaan Helsingin pommituksia paossa Nurmeksessa Helvi palasi kotiin Kaartin ka-

sarmille. Koulunkäynti oli ollut rikkonaista koulujen vaihduttua tiheään. Koulun päätyttyä odotettiin kaikkien 14-vuotiaiden osallistuvan sotaan sodasta kärsiviä siviilejä auttamalla työtyttöinä tai pikkulottina. Salme oli jo oikea lotta, hänellä oli uniformikin. Nuoremmille tytöille ei ollut varaa hankkia pukuja.

Työtyttöksi Kurkijoelle

Helvi ja Eila saivat kuulla professori Hjältin taloudenhoitajalta, joka oli Annan hyvä ystävä Karjalasta, että Elisenvarassa olisi tarjolla aputoita maatalossa.

Niinpä tytöt lähtivät heti kesäkuun alussa kohti Räihävaaran kylää, jossa heidät otti vastaan Rämäsen perhe. Talon emäntä Mari oli pieni pyöreä, tumma ja ruskeasilmäinen, iloinen karjalainen, kuten isäntäkin.

Heillä oli kolme lasta, 4-15-vuotiaita, kaksi tytärtä ja pieni poika. Helvi ja Eila tulivat heidän kanssaan hyvin toimeen. Sen sijaan peltö- ja navettatyöt tuottivat kaupunkilaistytöille hankaluutta. Helvi yritti opetella lypsämään, mutta siitä ei tullut mitään, koska hän pelkäsi sarvipäisiä lemmiä kuollakseen!

Koska tilalla oli apuna ennestään vain pikkupiika, oli työtyttöjen panos merkittävä. Työ kävi kuitenkin nuorille liian rankaksi, kun

odotettiin 12 tunnin työpäiviä. Kesä oli niin kuuma, että emäntä huljutteli välillä hamettaan sanoen ”täytyy pikkumariakin tuulettaa”.

Helvi alkoi etsiä kuumeisesti muuta työtä ja vastasi jopa Ilmari Kiannon lehti-ilmoitukseen, jossa etsittiin ”metsänneitoa Turjanlinnaan” hoitamaan kirjailijaa ja tämän taloutta. Kianto ihastui Helvin eksoottiseen sukunimeen (Paksujalka) ja olisi halunnut tämän luokseen, mutta työtyttötoimisto esti aiheet. Olihan Helvi vasta 16-vuotias.

Kyläläiset kirjoille

Helvi näki Elisenvaarassa kuitenkin Punaisen ristin toimiston, kysyi sieltä lottatöitä ja saikin. Koska alueen evakuoitinta jo suunniteltiin, sai Helvi ensimmäiseksi tehtäväkseen selvittää yhden Elisenvaaran kylän väestön määrän ja laadun.

Kylän nimi on unohtunut, mutta kartalta katso-

Kaukolan Suokkalassa Väinö Paksujalka Eila- ja Salme-tyttärien kanssa 30-luvun alussa sisarensa Aliisan ja tämän miehen Mikko Väkiparran kanssa. Aliisa miehineen asui Puputin talossa. Suokkalassa kävimme elokuussa 2011 kurkijokelaisen taksioppaamme Andrein kanssa.

en kyseessä saattaisi olla Luhovaaran kylä, joka on lähinnä Räihävaaraa, jossa Helvi edelleen asui. Matkat oli yleensä taitettava kävelen, sillä pyörän saaminen oli erittäin vaikeaa.

Kyyneleet ovat herkässä vieläkin, kun Helvi lähes 70 vuotta myöhemmin kertoo muistoistaan. Helvi kulki talosta taloon ja kaikissa hän tapasi itkeviä naisia, lapsia ja vanhoja miehiä. He tiesivät pian joutuvansa jättämään rakkaan kotinsa, eikä paluusta ollut tietoa.

Vaikka arki edelleen jatkui, sota tuli yhä konkreettisemmin lähelle. Hellettä paettiin pari kertaa uintiretkelle jokeen muiden nuorten ja lasten kanssa. Kerran ilmestyi paikalle venäläisiä hävittäjiä, jotka ampuivat nuoria kohti. Helvi ja Eila ryömyivät aidan ali, mutta naapurintyttö, joka lähti toiseen suuntaan, oli ilmeisesti mennyt aidan yli ja ammuttiin kuoliaaksi.

Elisenvaaraa kohti pommituspäivänä

20.6.1944 Helvi sai tehtäväksi kuljettaa 4-vuotiat kaksostytöt Elisenvaaraan Punaisen ristin toimistoon, josta heidät oli tarkoitus lähettää sotalapsiksi Ruotsiin. Tyttöjen kotikylää Helvi ei enää muista, mutta kovin kaukana Elisenvaaraa se ei voinut olla.

Perheen äidillä oli varmaan muitakin lapsia, joista piti huolehtia eikä edessä oleva evakkomatka vierasiin nurkkiin ison perheen kanssa tuntunut hyvältä. Äiti itki katkerasti luovuttaessaan lapset Helvin huomaan. Helvi lähti kuljettamaan tyttöjä pyörällä, jonka oli saanut käyttöönsä Punaiselta ristiltä, pienten lasten kanssa kävely olisi kestänyt. Toinen työstä istui ohjaustangon päällä, toinen tarakalla.

Oltiin jo yli puolimatkan, kun taivaalta alkoi kuulua koneiden jylinää. Helvi näki hävittäjän, joka oli havainnut heidät ja tuli kohti alkaen ampuu. Helvi sieppasi työtön mukaansa jättäen pyörän ja pakeni puun alle suojaan. Vaistomaisesti hän alkoi kertoa lapsille satuja

etteivät pelkäisi. Vieläpä hänellä oli jostain kynsisakset mukana ja hän leikkasi tyttöjen kynsiä. Lentokone jatkoi matkaansa kohti Elisenvaaraa, jossa lähes 200 hetken päästä menetti henkensä, suuri osa naisia ja lapsia.

Tässä kohtaa Helvillä on muistikatkos. Hän ei muista mitään loppupäivän tapahtumista. Kyyneleet vain valuvat. Ehkä Helvi ja tytöt jatkoivat asemalle ja näkivät kaiken kauheuden. Ei ole ihme, jos näkymä oli liian kauhea, jotta sen olisi voinut säilyttää tietoisuudessa. Toiset taas eivät voi unohtaa. Jos taas tytöt palasivat kylään, olivat he joka tapauksessa kokeneet hiuksen hienon selviytymisen kuolemalta.

Helvin isä, Väinö, sattui myös olemaan Elisenvaaraa tuona kesäkuun päivänä, itse asiassa hän oli pommituksen sattuessa juuri asemarakennuksessa. Hän oli tullut muualta sota-alueelta tervehtimään tyttäriään Räihävaaraan. Väinöllä olisi varmasti ollut paljonkerrottavaa tuon päivän tapahtumista, mutta hän kuoli jo 1970-luvun alussa, jolloin ei juuri kukaan ollut kuullutkaan Elisenvaaran pommituksista.

Eila-sisko elää vielä, mutta muisti on laajalti mennyt, on myöhäistä kysyä häneltäkään. Helvi ei muista kaksostytöjen nimiä, eikä sitä mitä heille jatkossa tapahtui. Jos joku heidät muistaa tai tuntee, kuulisimme mielellämme heistä!

Minäkään en tiennyt Elisenvaaraa mitään ennen kuin näin Erkki Rahkolan tv-dokumentin ja kirjan aiheesta. Vasta silloin äiti kertoi, että ”olinhan minäkin siellä”. Tästä alkoi minun perehtymiseni sodan sukupolven ja vasta nyt alan ymmärtää sodan merkityksen vanhempien sukupolvelle ja koko Suomelle.

Nimimerkki:

*Äidin tyttö
Taru Lähteenmäki
Helsinki*

Lauri Pölkki

Talon paikan etsiminen Kurkijoella

Osa 1

Etsinnän ongelmia

Moni meistä oman perheen tai suvun entisillä kotipaikoilla käyneistä on todennut hyvin vaikeaksi löytää etsittävää paikkaa. Aina ei ole auttanut edes se, että muistaa mielestään tarkasti talon paikan tai vertaa valokuvan näkymiä suoraan edessä olevaan maastoon tai maisemaan. On tarvittu jopa useampia käyntejä paikalla. Ongelman syitä on monia ja tarvitaan jopa salapoliisimaisia tutkimuksia.

■ Maisemasta on kohta lähes 70 vuoden jälkeen erityisen vaikea hahmottaa muistissa olleita avopeltoja, pellon ja metsän reunaa, tuttuja kotipiha puita ja pensaita. Tietkään eivät ole oman muistin mukaisia, eikä tieltä tiheän korkean pensikon tai harventamattoman metsän takia näe juuri mitään muuta.

■ Tutut maamerkit ovat saattaneet kadota kokonaan, sivutiet ja polut ovat umpeutuneet tunnistamattomiksi, metsää on joiltakin alueilta hakattu, teitä oikaistu eivätkä tien mutkat enää tunnu tutuilta. Karttaa vähän käyttäneille maaston näkymien tunnistaminen voi olla hyvin vaikeaa, varsinkin jos mukana ei ole ketään, joka alueesta jotain muistaisi.

■ Vaikka suunnilleen tiedetään, missä rakennukset aikoinaan sijaitsivat, ei välttämättä löydy mitään vanhan asutuksen merkkejä, sillä rakennusten puuosat ovat täysin hävinneet, lahonneet tai viedyt pois ja jopa betoniset kivijalat on kuljetettu muualle.

■ Peltojen koko ja muodot eivät näytä entisiltä. Osaa niistä ei ole viljelty sen jälkeen, kun kurkijokelaiset ne joutuivat jättämään. Kolhoosit ovat raivanneet pois joitakin metsäsaarekkeitä, avo-ojat ovat salaojitettessa hävinneet, tilusteita on tehty uusiin paikkoihin, rakennukset ovat ränsistyneet, niitä on lyhennetty ja muutettu tai niitä on siirretty muutamien kylien keskuspaikkoihin.

■ Yhä vaikeammaksi etsiminen muodostuu myös sitä mukaa kun muistajien joukko harvenee. Monet entisen kotikuntamme talonpaikat odottavat kuitenkin vielä löytäjänsä.

Mikä neuvoksi

Jos tietää suunnilleen olevansa oikealla kohdalla, esimerkiksi Kurkijoki kylästä kylään-kirjan talokartan mukaan lähellä tieltä olevalla talon paikalla, pitää asia varmistaa vaikka konkreettisesti kontallaan ruohonjuuritasolla.

Entisillä asuinpaikoilla kasvusto poikkeaa usein muusta ympäristöstä. Marjapensaait, pensasaidat ja hedelmäpuut ovat saattaneet täysin hävitä, mutta esimerkiksi nokkoskasvut, joskus horsmien kasvu ja hyvin sekalainen muusta ympäristöstä poikkeava rikkakasvusto antavat kuitenkin vinkkejä talojen ja rakennusten paikoista.

Sankan kasvuston seasta saattaa löytää jonkin verran säännöllisesti sijaitsevia kiviä, jotka ovat kenties rakennusten nurkkakiviä. Kasvijätteiden joukossa ja sammaleen alla olevia kohoimia ja kasoja kannattaa hieman tonkaista, sieltä saattaa löytyä murusiksi menneitä tiilen palasia ja muurilaastia tai ruostuneita rautapalasia. Päätelmiä on tällöin helppo tehdä.

Näistäkin keinoista ei aina ole apua. Ollaan sananmukaisesti täydellisesti metsässä. Perinteinen kartta- ja kompassisuunnistus saattaa johtaa onnistumiseen. Vaikeuksia on siinäkin.

Topografikartan mukaisia maastohavaintoja on metsittymisen ja pusikoitumisen johdosta vaikea käyttää hyväksi. Lähtöpiste, josta lähdetään liikkeelle, on pystyttävä tunnistamaan tarkasti sekä kartasta että maastosta.

Kompassin suuntalukemat määritetään kartassa olevan talon pisteeseen tai, jos se puuttuu, johonkin tiedossa olevaan läheiseen maastokohteeseen. Sen jälkeen, jos ei muita apuneuvoja ole käytössä, on suunnistettava pelkästään kompassiin luottaen hyvin täsmällisesti kiintopisteesä toiselle. Lisäksi kuljettua matkaa pitää mitata huolellisesti esimerkiksi maastossa määritellyllä askelparimittauksella.

Varmistaminen ennen etsintämatkalle lähtöä

Aivan sokkona ei etsintämatkalle esimerkiksi pelkän kylän talokartan varas-

sa kannata lähteä. Alueelta käytettävissä olevat suomalaiset maasto- ja pitäjäkartat (1:20 000) on mitattu vuosina 1929- 1930. Sen jälkeen rakennettuja taloja ei niistä tosin löydy.

Eräs keino on pyytää Mikkelin maakunta-arkistosta, tai käydä itse etsimässä, maakirjojen tiedoista tiluskartat. Löytämisen helpottamiseksi pitää olla joitakin yksilöintitietoja, vähintään suvun nimitietoja. Hakua helpottaa tieto kylästä, jossa perhe tai suku on asunut. Omatoiminen haku onnistuu arkistonhoitajien opastuksella varsinkin, jos mukana on kauppa- tai -kirjoja tai niistä poimittuja tilan nimi- ja rekisterinumerotietoja.

Tiluskartta ei välttämättä sisällä talon paikkatietoja, mutta sen avulla tila voidaan paikallistaa käytettävissä olevalle kartalle. Rakenuspaikka saatetaan pystyä arvioimaan likimäärin esimerkiksi topografikartan maastotietojen ja -muotojen perusteella.

Nykytekniikka talonpaikan etsinnöissä

GPS-paikannin vie perille helposti, jos pystyt antamaan sille tarvittavat koordinaatit. Eräisiin malleihin voi sijoittaa oman kartan skannaamalla ja tallentamalla sen gepsin mikrosirkortille. Menettely toimii muun muassa Garmin eTrex 20:n tai Garmin Dakota 20:n kanssa. Huomattakoon, että kortille vietyjä ostokarttoja ei ole saatavissa Luovutetun alueen osalta. Koordinaatit voit selvittää esimerkiksi seuraavalla tavalla:

1) Lataa netistä ilmainen Google Earth tietokoneellesi ja opettele sen käyttöä kokeilemalla. Opittuasi herkkäliikkeisen maapallon lähentämisen suurena (vetämällä hiirellä alaspäin) luovutetun alueen kohdalta karttapalloa niin paljon, että löydät Kurkijoen ja kotikyläsi siten, että erotat tietkohtuullisen hyvin.

2) Vertaa seuraavaksi Googlen karttaa edellä mainittuun maasto- tai pitäjäkartaan. (Tilauksen voit tehdä ja tietoja saat viime mainituista esim. Atlasart: Kielletyt kartat. Karjala 1928-1944). Tunnista nyt molemmista samoja selvästi

erottuvia tarkkoja maasto-kohteita (pisteitä, rautateiden ja teiden risteyskohdat, sorakuopat, jokien ja järvien mutkat yms.) Koska Googlen kartasta eivät taajamia lukuun ottamatta erotu talot tai talon paikat, etsi ne esim. maastokartasta.

3) Mittaa maastokartasta määrittämästäsi etsittävän talon paikasta etäisyydet harpilla kahteen tai kolmeen eri suuntaan edellä mainittuihin maastokohteisiin ja määritä mittakaavan avulla etäisyydet metreissä näille suunnille. Ota lukemat ylös ja siirry Googlen kartalle.

4) Näpäytä Googlen viivain-ruutu esille. Valitse polku ja katso, että ruutu ”Navigoi hiirellä” on tyhjä. Vie nyt kursori (hiiren oikeanpuoleinen näppäin) samaan pisteeseen, josta maastokartalla määrittelit etäisyyden taloon. Paina näppäintä ja venytä ruudun metrimäärä samaksi ja samaan suuntaan Google kartalla. Paina mieleesi, mihin mittatikku päättyi. Tee sama toisesta pisteestä käsin ja yritä määrittää molempien mittausten leikkauspiste Googlen kartalla. Tee se useampia kertoja. Kopion etukäteinen tulostaminen Googlen kartasta auttaa tässä haarukoinnissa. Kun mielestäsi olet löytänyt näin etsimäsi talon pisteen, ota kartan alapalkista ylös koordinaattitiedot ja pisteen korkeus. 5) Googlen koordinaatit ovat WGS84 koordinaatiston tietoja. Valitse käsigepsistä sama järjestelmä ja näpyttele etsittävän pisteen tiedot sisään. Ja eikun menoksi kohti Kurkijokea. Menettelyn tarkkuus voi parhaimmillaan olla 10-20 metrin luokkaa, todennäköisesti jonkin verran enemmän. 6) Jos talon paikkaa ei ole pystytty riittävän tarkasti määrittelemään yksilöintitietojen puuttuessa, voi turvautua seuraavaan kevenettyyn menettelyyn. Mittaa ”Kurkijoki kylästä kylään” talokartan mittakaavan avulla etäisyydet joihinkin pisteisiin, jotka voit määrittää myös Googlen kartasta. Hae edellä kuvatulla tavalla koordinaatit esille. Tarkkuus saattaa olla jotain 50-100 metrin väliltä.

Tuore kuva Kurkijokelaisen lukijamatkalta. Helvi Elisenvaaran pommitusten uhrien muistomerkillä 26.8.2011. Edellisen kerran Helvi oli täällä 20.6.1944.

Vanhat valokuvat talteen – mutta miten?

Kirjahyllyssä on konvehtirasiassa vanhoja valokuvia ja mummon narulla sidottu albumikin alkaa jo hajota. Mitä niille pitäisi tehdä? Toiveena olisi säilyttää kuvat mahdollisimman hyvin, mutta miten se tapahtuu?

Tilanne ja kysymys ovat varmaan monelle tutut. Vanhat valokuvat ovat aarteita, jotka ansaitsevat huolenpitoa ja hyvän säilytyksen. Valokuvien arkistoinnin perusasiat eivät kuitenkaan ole vaikeita. Parilla museoissa käytössä olevalla niksillä pääsee jo hyvään alkuun.

Paperia ja pahvia paperille ja pahville

Suurin osa vanhoista valokuvista on joko paperi- tai pahvikuvia. Niiden suurimmat viholliset ovat valo, kosteus ja värähtely kiinnitys.

Kaikkien valokuvien tulisi olla kuivassa ja pimeässä paikassa. Kosteat varastot ja ullakot eivät sovi niille. Sopiva ilmankosteus on 30–40% (vastaa kuivaa huoneilmaa) ja lämpötila tasainen +5 – +20 astetta. Alkuperäisiä kuvia ei myöskään kannata ripustaa seinälle. Valo haalistuttaa kuvat. Sen sijaan kannattaa teettää kuvasta kopio seinälle ja laittaa alkuperäinen suojaan kansioon.

Valokuvakansioita vanhoille valokuville ostaessa kannattaa olla tarkkana. Ostipa sitten irto- tai kiinteälehdisten kansion, tärkeintä on varmistaa, että sen lehdet on tehty ns. happovapaasta (engl. acid free) kartongista. Värjättyjä tai koristeellisia papereita kannattaa välttää, sillä ajan kuluessa värit ja koristeet saattavat pilata kuvat.

Jos kansion lehtien välissä on silkkipaperi, voi kuvia kiinnittää sivujen molemmin puolin. Jos silkkipaperia ei ole, kuvat kannattaa laittaa vain yhdelle puolelle, jotteivät vastakkaiset kuvat tartu toisiinsa. Muovitasukansioita ei suositella valokuvien pitkäaikaiseen

säilytykseen.

Kuvien kiinnittämiseen ei saa käyttää liimaa eikä teippiä. Kiinnitykseen parhaita ovat arkistolaatuiset valokuvakulmat, joissa liima on kulman taustassa ja valokuvan nurkka pujotetaan kulman sisään kuin taskuun. Ne eivät vahingoita kuvia ja tarvittaessa kuvan saa irti kansiosta. Hauraimmille kuville ja paksuimmille pahvikuville voi taitella happovapaasta paperista kirjekuoria, joita voi säilyttää esimerkiksi arkistokoteloissa.

Jotta myöhemmin tiedettäisiin, keitä tai mitä kuvissa on, kuvien tiedot on hyvä kirjoittaa muistiin. Kuviin itseensä ei kuitenkaan saa tehdä merkintöjä. Jos kuvissa on vanhoja merkintöjä, niitä ei kannata yrittää poistaa, sillä epäonnistunut puhdistus voi pilata kuvan. Sen sijaan kuvan tiedot voi joko kirjoittaa happovapaalla kynällä kuvan viereen tai merkitä sivulle vain kuvan numeron. Jälkimmäisessä tapauksessa tiedot kirjoitetaan erilliselle paperille, jonka voi laittaa vaikka omaan taskuun kansion alkuun tai loppuun.

Kaikkia näitä materiaaleja saa hyvistä kirjakaupoista ja valokuva-liikkeistä.

Säilyttääkö vanhassa vai siirtääkö uuteen?

Vanhat valokuvakansiot ovat usein kauniita ja rakkaiksi ne tekee läheisen käsialalla tehdyt merkinnät. Olisiko kuitenkin parempi, jos kuvat olisivat uudessa kansiossa?

Vain yhtä vastausta ei ole. Jos kuvat ovat säilyneet kansiossa siisteenä jo vuosikymmeniä ja kansio on ehjä, kuvien voi turvallisesti mielin antaa olla vanhassa kansiossa. Irtonaiset kuvat kannattaa kiinnittää uudelleen valokuvakulmilla ja sivujen väliin laittaa happovapaata paperia, etteivät kuvat tartu toisiinsa.

Jos albumi on jo huonokuntoinen ja kuvat irto-

amassa, kannattaa harkita kuvien siirtämistä uuteen kansioon. Niin niitten katseleminen on paljon mukavampaa. Vanhan albumin voi toki laittaa talteen.

Tärkeää kuitenkin on, että kuvat eivät vahingoitu niitä siirrettäessä. Joskus vanhat liimat ja teipit ovat lujassa. Jos muuten irtonaisten kuvien joukossa on joku sitkeästi sivulle liimaunut kuva, kannattaa ennemmin leikata kansion sivusta pala kuvan mukaan kuin ottaa riski, että kuva repeää. Missään nimessä teippejä tai liimoja ei saa liottaa millään pois.

Kopioita vai alkuperäisiä?

Jos alkuperäisten kuvien säilyttämisestä on näin paljon vaivaa, eikö riitä, että kuvista on kopioita tallessa?

Alkuperäinen kuva on aina niin historiallisesti kuin tunnearvoltaan kuin arvokkaampi kuin kopio. Valokuva on todiste menneisyydestä, mitä aidompi kuva on, sen luotettavampi se on. Paraskaan kopio ei täydellinen. Kopiosta on myös vaikeampi erottaa, onko kuvaa muuteltu vai ei.

Kopio on kuitenkin usein käyttökelpoisempi ja helpommin monistettavissa. Kannattaa teettää kuvista yhdet hyvälaatuiset paperitai digikopiot ja käyttää niitä esityksissä ja uusien kopioiden pohjana. Mitä harvemmin alkuperäisiä kuvia tarvitsee irrottaa kansiosta ja kuljetella, sen parempina ne säilyvät.

Kopiota otettaessa on

Museon valokuvatalkoissa Niina Lehmusjärvi opasti Marja-Liisa Lainetta, Elvi Mikkulaista, Riitta Sainiota ja Pirjo Laukkasta valokuvien käsittelyssä. Arkistointikäsitelyn yhteydessä tunnistettiin myös valokuvien henkilöitä.

Valokuva-talkoissa museolla

Sirkka Poutanen ja Lauri Laukkanen käsitteivät Pekka Kyytisen ottamia valokuvia. Sirkka Poutanen tunnisti monia kuvien henkilöitä ja tapahtumia.

Toisessa museon huoneessa mittavan kuva-arkiston itsekkin omaava Tapio Nikkari skannasi vanhoja kuvia tietokantaan digitaalisessa muodossa.

Seuraavat valokuvatalkoot museolla 30.11. klo 10-16.

hyvä muistaa, että valokuvien katselu ei kuvia kuluta, mutta niiden jatkuva kopioiminen ja skannaus kuluttavat. Hauraita kuvia ei edes pitäisi skannata tai kopioida, vaan niistä otetaan ns. reprokuva kameralla.

Tärkeää on kopioitaessa muistaa kirjoittaa talteen kaikki alkuperäisen kuvan tiedot.

Tässäkö kaikki?

Jos on järjestänyt kuvansa edellä kuvaillulla tavalla, voi olla varma, että kuvat ovat paremmassa suojassa ajan hampaalta. Kuvien

säilyttämisessä auttaa myös ihan tavallinen huolellisuus. Kansiot ja kuvat kannattaa pitää tallessa ja laittaa muistiin, kelle niitä on lainannut.

Vaikka kuvia ei käsitte- lisikään puuvillahansikkain, kädet ja pöydät kannattaa pitää puhtaina valokuvien katseluaikaan. Lapsillekin on hyvä opettaa, että vanhoja valokuvia pitää käsitellä varovasti.

Kaikkein eniten vanhoja valokuvia kuitenkin tuhoutuu tai joutuu kirpputoreille, kun perikunnat eivät ymmärrä valokuvien arvoa. Jos haluaa, että kuvalliset muistot säilyvät tulevaisuu-

teen, on hyvä suvun kanssa sopia siitä, kuka jatkaa suvun kuvien säilyttämistä. Jos ketään kiinnostunutta ei löydy, valokuvat tietoi- neen kannattaa lahjoittaa museoon.

Maailman vanhimmat säilyneet valokuvat ovat 1820-luvulta. Huolellisesti säilytetyistä ja hyvin käsitellyistä kuvista on iloa vuosikymmeniksi, jopa vuosisadoiksi.

Niina Lehmusjärvi
Perinne eläväksi –hankkeen projektipäällikkö.

Tämä Kurkijokimuseon valokuva on kiinnitetty happovapaalle pahville läpinäkyvin kiinnityskulmin. Kuvassa on Ester Poutanen hevosen selässä ja Kerttu Parikka Kyyhykahon Poutasen saunan vieressä hevosta juottamassa. kuva: Kurkijokimuseon kokoelmat.

Isovanhempieni taloa etsimässä Hiitolassa

Kotiseutumatka 7.10.-10.10.2011 Käkisalmi – Hiitola – Viipuri

Joskus Hiitola tuntui niin kaukaiselta, netistä löytyi Hiitola siellä jossain. Lokakuussa 2010 ensimmäinen matkani Viipuriin muutti kaiken. Se matka kolahti, olihan isäni nuoruudessaan asunut kauppiasveljensä luona Viipurissa. Isäni jalanjalkia tutkiessani aikamatka vei Sääminkiin Savon sydämeen ja siellä Mannikkalan tilalle, jossa äitini vietti lapsuuden ja nuoruuden.

Isovanhempani Antti ja Anna Nyrhinen ostivat Hiitolasta Raivattalan kylästä puutarhatilan, jonne he muuttivat 1928 perheineen. Toinen isovanhempieni tila oli kai metsätila, koska talosta ei ole mitään tietoa ole.

Perheeseen kuuluivat esikoisena äitini Saimi ja pojat Veikko, Eelis ja Paavo. Paavo-enoni oli 2-vuotiaana sairastanut aivokalvontulehduksen. Se jätti jälkensä kehitykseen. Veljeni Pentti kertoi, että he olivat Paavon kanssa hyviä kavereita.

Anna Nyrhinen kuoli v. 1931 ja Antti Nyrhinen v. 1940. Antti Nyrhinen solmi toisen avioliiton, joka päättyi eroon muutaman vuoden kuluttua.

Äitini asuminen Raivattalassa jäi lyhyeksi. Äitini oli tavannut Savossa tulevan miehensä ja v. 1929 he avioituivat.

Tiedot perheen elämästä ovat aika hataria. Nämä ovat ainoat tietoni isovanhemmistani Hiitolan maisemissa. Nyt kiinnostukseni herättyä ei ole enää ketään, jolta kysyä. Vanhempani ja minua kymmenen vuotta vanhempi veljeni kävivät varmaan useinkin Hiitolassa Lappeelta käsin. Veljeni aika pienenäkin. Hän oli ollut siellä ”drenkinä”, olipa kerran vahingossa tervannut isoisän kirkkokiesitkin.

Seminaari innosti matkaan

Karjala-lehdestä huomasin Hiitolan pitäjäjuhlat tapahtuman Porissa 6.-7.8.2011.

Lauantain ohjelmasta kiinnosti Hiitola-säätiön järjestämä seminaari. Helsingistä oli hyvä lähteä matkaan. Seminaari eri sukujen vaiheista oli niin kiinnostava, että nautittuamme kahvit karjalanpiirakoiden kera kysyimme mieheni kanssa tulevia matkoja Hiitolaan.

Raija Laaksonen kertoi syysmatkasta. Annoimme omat yhteystietomme ja siitä se matkan valmistelu ja odottaminen alkoi. Saimme myös luettelon Hiitolan taloista ja asukkaista v. 1939. Siitä selvisi, että Antti Nyrhisen tila numerolla 13 oli Raivattalan kylässä. Raija kertoi, että matkalla käydään Raivattalan kylässä. Kylä alkoi elää omaa elämäänsä.

Museoviraston kirjastosta sai lainattua Iivar Kempin kirjan Hiitolan kylähistoria vuodelta 1972. Hiitola-tietämys lisääntyi.

Raija kertoi, että Kari Tontti on Hiitola-asiantuntija ja hän on luvannut auttaa. Karilta sain paljon tietoja mm. Raivattalan kylän taloista ja suvuista ja että isovanhempieni ostama tila oli puutarhatila. Sain myös hyvän kartan ja ohjeet, kuinka perille löytää.

Ensimmäisellä matkalla

Odotettu matka alkaa. Minut ja mieheni noukittiin aamulla klo 5.00 jälkeen Töölön tullen pysäkillä Helsingissä. Olo oli heti kotoinen, vaikka olimme matkaseurueesta tavanneet vain Raijan. Matkaoppaamme Raija kertoi aina välillä tärkeitä tietoja. Venäjän puolella tullissa ensin menivät vuosiviisumin haltijat. Me muut olimme kahdessa viisumiryhmässä. Aakkosjärjestyksessä menimme tullivirkailijan eteen. Kaikki selvisivät kunnialla.

Runsaat puolet porukasta jäi Viipuriin. Kohti Käkisalmea ja kohti mökkikylää, jossa yövyimme kaksi yötä. Yhteisessä esittelyillassa jokainen vuorollamme ker-

Antti ja Anna Nyrhisen talo Raivattalassa.

roimme nimeämme ja vähän juuristamme ja miksi olimme tälle matkalle lähteneet. Useimmat olivat käyneet vuosittain isiensä tai esi-isiensä mailla tai omilla lapsuuden kotitahuvillaan.

Lauantaiaamuna Raijan Terttu-sisko tuli aamiaislle iloisena laulaen ”voisko ihanammin päivä enää alkaa...” . Bussiin ja kohti Hiitolaa, matkaa noin 38 km. Osa porukasta lähti pikubussilla oppaanaan Harri Brotherus, tulivat myös hautausmaalle. Pysähdyimme Hiitolan hautausmaalla, jossa hiljennyimme Hiitolan kirkon (v. 1795-1944) muistomerkillä ja kuuntelimme Hiitolan kirkonkellojen soittoa äänitteeltä. Muistomerkki sijaitsee kellotapulien perustalla, lauloimme kynttilät kädessä ”Maa on niin kaunis”. Lähellä oli muistomerkki vuonna 1918 kaatuneille sotatiele sortuneille. Näimme vain muutamia 1800-luvun suomalaisia hautakiviä. Hautausmaan vanha kiviä oli säilynyt. Kauempana olevan uuden hautausmaan kivet olivat jääneet rakennusalueen alle.

Nehvolassa tutustuimme kahden perheen kotitiloihin. Tiloista oli säilynyt vähäisiä perustuksia. Toisella tilalla kotikoivu ja toisella omenapuu, jossa muutamia pieniä omenoita. Meille ensikertalaisille oli koskettavat hetket kuulla sukujen vaiheista. Kävimme katsomassa juoksuautoja läheisyydessä.

Oikaisimme päätieltä

metsätielle kohti bussia. Matkalla oli palaneen koulun paikka ja joitain taloja sekä sähköpylväitä betonipylväiden päällä, myös joitakin uusia kyllästettyjä puisia sähköpylväitä. Suuremmissa kylässä oli muualta tuotuja koottuja taloja. Pihamaat olivat täynnä istutuksia sekä kukkivia kukkia, mm. samettikukkia ja krasseja.

Hiitolan keskustaa ja kohti Raivattalan kylää ajaessamme, ohitimme Linnavuoren. Kylä oli yllättävän suuri monine taloineen.

Liian mäkistä maisemaa

Nyrhisen tilalle johtavan tien oli määrä olla mäen jälkeen toinen tie oikealle. Etsimme kivijalkoja sekä taloa. Minulla oli Hiitolan talon kuva mukani. Maisema ei oikein ollut kuvan mukainen, oli liian mäkistä. Talo oli kuvassa tasamaalla edessään aita ja viljapello. Otimme valokuvia kivijaloista sekä rakennuksista. Emme voineet tietää, miten paljon maisemat voivat muuttua 70 vuodessa. Onhan talojen ja ulkorakennusten muotoja voitu muuttaa. Tässä vaiheessa vielä luulin, että kuljen isovanhempieni jalanjäljissä.

Illalla Käkisalmissa Raija järjesti tietokilpailun murreanoista. Tietäjä sai aina valita laulun monistelauluviikkosta. Minulla tarppäsi kerran. Toivoin

”Jo Karjalan kunnalla lehtii puu”. Aina oppii jotain uutta: mieheni kanssa näimme neljännen säkeistön ensimmäistä kertaa. Raija, Airi ja Terttu esittivät Tattarin musikaalin. Silmät kostuivat kuunnellessa.

Ruskan kaunistama mökkikylä jäi aamulla taaksemme. Matka jatkui kohti Viipuria, kauppahallia ja yöpymishotellia. Kiertoajelulla menimme nykyaikaiseen suureen kauppakeskukseen, Karuselliin. Sorvalissa minä mieheni kanssa ehdimme hautausmaalle, jota on kunnostettu. Tosin näimme vain kunnostamattoman puolen päätien vieressä. Hautakivet olivat kaatuneita, kiviä sammaloitunut. Tässä kaupunginosassa ovat ystävämmme asuneet Toisella ja Kuudennella kadulla.

Ilta päättyi yhteiseen ilanviettoon Pyöreässä tornissa. Istuimme pitkässä pöydässä ja puheensorina siivitti levymusiikkia. Tanssilattia oli ahkerassa käytössä. Yhdessä käveltiin yön pimeydessä halki Torkkelipuiston Hirvi-patsaalle. Lähes täysikuu valaisi matkaamme Punaisenlähteentorin ja Salakkalahdenkadun kautta hotelliin.

Ennen paluuta Suomeen ehdimme tutustua upeaan

Viipurin taidemuseoon. Uusi matka siintää jo mielessämme.

Ensi kerralla löydämme

Kotiin palasimme 10.10. Aleksis Kiven päivänä, äitini syntymäpäivänä. Saimi Ester Nyrhinen syntyi 10.10.1904 Kesälahdella, josta äitini isän sukujuuret kumpuavat.

Kari Tontti tiedusteli matkastamme 11. lokakuuta sähköpostitse. Laitoin hänelle ottamiamme valokuvia. Tienhaaran kuva jo osoitti hänelle, että olimme kääntyneet liian aikaisin oikealle. Päätieltä olisi pitänyt jatkaa vielä 100-200 metriä eteenpäin. Siitä vastaa oikealle, jolloin Nyrhisen tila olisi pian ollut oikealla puolella. Näin erehdyimme tiestä, vaikka olimme saaneet selkeät ohjeet. Seuraavalla kerralla talo tai talon paikka löytyy.

Raili Larma

Kuvat: Atte Larma ja kotiarkisto

Kaikista lisätiedoista sukuni vaiheisiin olisin hyvin kiitollinen: raili.larma@welho.com, Palkkatilank. 8 B 10, 00240 Helsinki

Viipurin taidemuseon pylväikkö.

Harras hetki Hiitolan kirkon muistomerkillä.

Äitini Saimi Nyrhinen ja kuuromykkä poika riippukeinussa kesällä 1928.

Pauli Sinkkonen muistelee:

Jatkosotaa Aunuksen kannaksella

Sodan jymy kuului kotiin asti

Kuuloni jäi Aunuksen kannakselle jatkosodassa.

Kuulin, että lähelle tulee kranaatteja. Vieressä oli sammaleinen mäki, jossa oli kanto. Kävin kannon taakse makuulle. Niin oli määräys, mahalle ja hengitetään sammalen läpi. Kranaatti tuli lähelle ja lennätti kannon selkääni. Koettelini itseäni ja sain työnnettyä minua suojelleen kannon pois selästäni.

Kaverin kypärään tuli sirpale, hän meni tajuttomaksi. Huusin parien kantajat paikalle. Haavoittunut kaverini ei koskaan kiroillut. Tultuaan tajuhiinsa ja saatuaan jonkin tabletin, ärräpäätkin löytyivät.

Siitä alkoi kuulovamma, joka on vuosien kuluessa pahentunut.

Hyvä mies lähtee

Oi tultu paikkaan, missä näkyi asuntoja. Tie kulki nuoressa koivikossa. Pataljoonan komentajan määräyksestä pääsimme vaihtoon eli saimme lepovuoron.

Lähellä oli pelto, jossa oli heiniä seipäällä. Lojuimme pellolla ja odotimme päällyksemme kutsumaa kenttäkeittiötä. Olimme olleet vuorokauden syömättä.

Tietä pitkin tuli auto, se jäi metsän reunaan. ”Kahden leijonan” kenraali nousi autosta. Nähtyään pataljoonan komentajan hän alkoi huutaa ratsupiiskaa kädessään hui-toen: ”Mikäs porukka täällä makaa seipäiden suojassa?” –Herra kenraali, pataljoona on saanut lepovuoron, komentajamme vastasi.

”Ettekö te kuule ja näe, että ryssä hyppii silmille ja täällä vain levätään,” kenraali jatkoi raivoamistaan. Samassa kenraali veti ratsupiiskallaan komentajamme majuria takapuoleen.

Yksi pataljoonan sotilaista veti jo konepistoolinsa ampuma-asentoon, mutta toiset rauhoittivat hänet. Piiskan sivalluksen saatuaan komentajamme antoi käskyn: - Pataljoona valmistautuu lähtöön!

”Ei se valmistaudu, vaan se lähtee heti”, karjaisi kenraali.

15. prikaatin 2. pataljoonan komentajamme oli

majuri Salonen. Majuri ja lähetti menivät kohti metsän reunaa – majurilla kädessään iso Golt, jolla hän paukutteli kohti metsää, eikä suojautunut ollenkaan. Tietäähän sen, miten siinä kävi, kohta kuului vihollisen puolelta: ”Meillä on majuri Salonen!”

Lähetti kertoi, että majuri tavallaan ”teloitti” itsensä kenraalin piiskan iskun saatuaan. Majuri oli hyvä sotilas, hän vaati meiltä paljon, mutta myös itseltään.

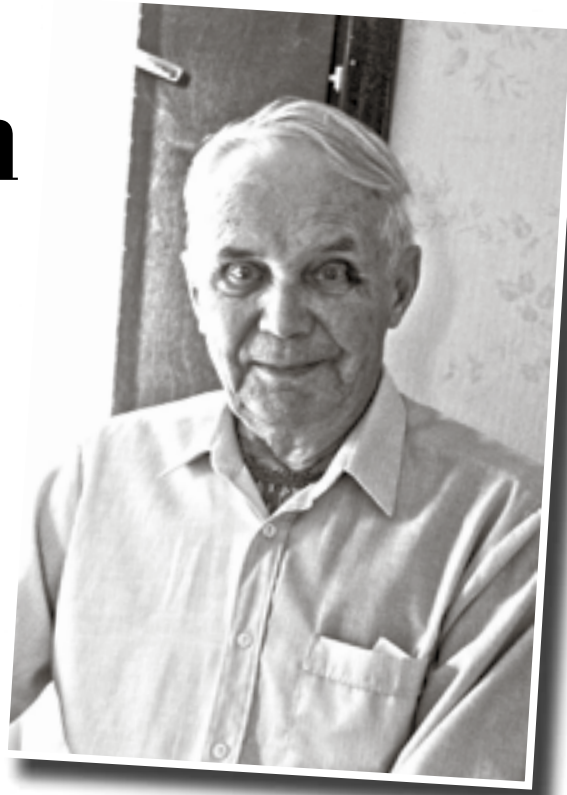
”Me lähdetään...”

Menin hiljakseen aukean reunaan, jatkoin tietä pitkin kohti eturintamaa.

Näin Suomen malliin rakennettuja lautataloja, menin yhden talon pihaan, siellä pieni kissa naukui rapulla, kesy. Päästin sen eteiseen, se katsoi ovea, aukaisin sen – kissa meni ullakolle. Keittiössä oli hernerokkaa lautasella ja astiassa, mutta talon väki oli häipynyt. Ikkunat olivat säpäleinä vihollisen puolen tulituksesta.

Meillä on aina tykätty kissoista, ajattelin, mikähän on tuonkin kissan kohtalo?

Kävelin edelleen, kaksi

pohjoiskarjalan poikaa tuli vastaan ja kysyi: ”Meinaatko mennä tappamaan itseäsi? Me ollaan päätetty, että ei mennä, me lähdetään”, he sanoivat ja niin he lähtivät. Meitä oli enää seitsemän ryhmässämme, kun he lähtivät karkuun.

Ne kaksi lähtenyt tulivat myöhemmin takaisin yksiköön, mutta kummallekin oli langettu 38 vuoden vankeustuomia.

He kertoivat olleensa toista viikkoa matkalla, kunnes pääsivät kotiseudulle. Toinen kertoi, että kun tuli metsästä kotitielle, sotilaspoliisiauto tuli heti vastaan. Kun poliisit näkivät miehen ase olalla, kysyivät heti papereita. Eihän niitä ollut. Sotapoliisit ottivat kiväärin ja heittivät miehen auton lattialle. Kysyivät, missä kaveri on.

Rauhan tultua itänaapuri käski Suomen valtion maksaa sotilaskarkureille päivärahan.

Luontaislääkintää sodassa

Metsänreunassa oli paljon kaatuneita, karpasparvet hyörivät heidän ympärillään. Kaksi miestä oli lastaamassa heitä kuorma-auton lavalle.

Tapasin oudon luutnantin, jolla oli komeat lapikkaat jallassa. Hän oli saanut käskyn selvittää vihollisen lukumäärän.

Luutnantti sanoi, että vi-

hollinen saattaa tulla pian. Hevonen sen aavistikin. Kun päästiin 50 metriä, tiessä oli S-mutka. Siihen vihollinen ampui piiskatykillä. Mutkikas tie pelasti meidät. Samassa tuli suomalainen lentokone, joka hävitti piiskatykin.

Sovittiin, että tuosta menään ylös. Luutnantti määräsi, että hänen porukkinsa menee toista reunaa rinnettä ylös ja meidän porukkamme toista.

Lähdimme etenemään pikku hiljaa pohjoista kohti. Minulla oli kartta ja kompassi. Näin pienen metsäpellon ja ajattelin, että siellä olisi helpompi kävellä. Oli kesäyö – se pelasti meidät. Siellä olikin vihollisia, mutta onneksi ampuivat yli. Peräännyimme vajaa puoli kilometriä. Luutnantti hävisi näkyvistämme.

Näimme kun venäläisiä tuli äsken etenemäämme tietä pitkin tien täydeltä. He jäivät tielle kytäämään.

Aamuyöstä tulimme pienelle suolle, näin jo kauempaa, että luutnantti istui suon mättäällä. Hän sanoi: ”Mennä vain, minun jaloillani ei enää kävellä.” Sanoin: ”Et voi tähänkään jäädä, venäläiset tulevat kohta.” Vedimme lapikkaat pois jaloista. Kamala mikä sotku sieltä löytyi, verta ja sukan riekaleita. Ei ollut mitään jalkojen puhdistusainetta. Sanoin pojille: ”Tehkää pieni kuoppa suo-

hon, tuleehan siihen vettä.” Luutnantti huuhteli jalkansa siinä. Hän pyysi kaivamaan repustaan puhtaan paidan ja pyyhkimään jalkansa siihen. Olisi hyvä jos olisi jotakin voidetta, mietimme. Minulla oli kiväärin voitelurasvaa, niillä rasvasin varpaat ja jalkapohjat. Kaikilla oli rulla sideharsoa, käärin joka varpaan erikseen sillä. Otin hänelle repustani puhtaat sukat. Sillä välin pojat olivat puhdistaneet lapikkaat. Luutnantti laittoi lapikkaat jalkaan ja totesi: ”Nythän pääsee jo kävelemään.” Hän kysyi nimeäni.

Sitä ei tiennyt luutnantti emmekä me, millainen lääke rahkasammalvesi olikaan. Nyt se on tutkittu.

20 km käveltiin sinä yönä.

Viholliset ”mummoina”

Saavuimme Aunuksen, talot oli rakennettu kulmittain ja vain metrin verran oli talojen välissä. Vastaamme tuli kaupungissa sotilas, jolla oli raskas reppu ja vielä soitin mukana. ”Eikö tuo ole painava?”, kysyin. Mies vastasi vain ”Mmmm, mmm.” Myöhemmin saimme kuul-la hänen olleen venäläinen vakooja, joka oli soittanut lähipaikoissa.

Aunuksen kaupungissa oli puolustajina nuoria alle 20-vuotiaita poikia. Siellä ei tiedetty miltä suunnalta vihollinen on tulossa, sanoimme: ”Tuolta Syvärin suunnalta se on tulossa.”

Sieltä vihollinen saapui-kin, kun olimme jo poistuneet sieltä. Saapuessaan vihollissotilaat olivat pukeutuneet mummoiksi huvit leuan alle sidottuina.

Ainut pelastuneista nuorista suomalaissotilaisista muisteli, että mummot nousivat mäkeä ylös rivissä ”silloin tajusin yht’äkkiä, että nyt on piru merrassa ja juoksin pakoon.” Takanaan hän kuuli jatkuvaa ampu-mista.

Sotaveteraani-lehdessä oli mainittu, että viholliset ampuivat nuoret puolustajat teloitustyyliin.

Velvoittava kädenpuristus

Menimme Nurmoilaan, siellä oli lentokenttä lähellä – ja hyvät sängyt.

Kuva kurkijokimuseon kuva-arkisto.

Rahkasammal

Rahkasammaleella voit tilkitä seiniä ja ikkunanpieliä, käyttää pehmikkeenä ja kuivikkeena, hoitaa haavoja ja iho-ongelmia tai käyttää vaikkapa vessapaperin korvikkeena. Turve on kerrostunut rahkasammalta, se on monelle lämmönlähde.

Vanha kansa tämän tiesi. Hirsiseinät tilkittiin kuivatulla rahkasammaleella, patjapussit täytettiin sillä. Lapissa pikkulapset nukkuivat vaatteita komsioissa, joissa täytteenä oli poron taljaa ja kuivattua rahkasammalta.

Kansanlääkinnässä kui-

vattua rahkasammalta on käytetty haavojen hoitoon ja verenvuodon pysäyttämiseen.

Ensimmäisessä maailmasodassa rahkasammalsiteet hoitivat monta haavoittunutta. Rahkasammaleen yliver-tainen kyky imeä kosteutta ja lisäksi sen sisältämät antibioottiset aineet hoitivat helposti tulehtuvia haavoja. Rahkasammalhoitoa sai myös luutnantti ylläolevassa muistelussa.

Antiseptisten vaikutusten vuoksi sitä käytettiin myös laivojen juomavesivarasto-

jen puhtaana pitämiseen.

Nykyään tutkitaan rahkasammaleen sisältämää ursolihappoa, jota käytetään mm. ihonhoitotuotteissa. Ursolihappopitoiset tuotteet pitävät ihon nuorekkaana, vähentävät ikääntymisen tuomia ihomuutoksia sekä helpottavat ihottumien aiheuttamaa kutinaa ja kipuja.

HS

Kuva: Helena Sulavuori
Lähteet:
Suomen luonto, Kasvit, osa 3, Weilin+Göös
Metla, tiedotekirje

Yöllä jeeppi tuli pihaan ja siitä nousi ”lapikasluutnantti”, joka kysyi ”Onko sotamies Sinkkonen täällä?” Hän yritti herättää minua, mutta ei saanut väsynyttä miestä kunnolla ylös.

Vaikuttikohan raskaaseen uneeni aiemmin esimieheltä saamani kädenpuristus ja kahdenkeskinen keskustelu, jolloin hän kertoi kaatuvansa tässä sodassa 13.6.1944.

Luutnantin mukana olisin päässyt siviilikomennukselle. Mutta minulla oli väapeli Murtosen kädenpuristus ja sanat mielessä. Halusin olla samassa paikassa hänen kanssaan.

Väapeli Murtonen kaatui juuri ilmoittamanansa päivänä.

Jouduin sitten aikamoiseen paikkaan Aunuksen kannaksella 1944. Meitä oli 18 miestä, toimin ryhmämme lähettinä. Kerran taistelussa tuntui kuin olisi ollut muurahaisia vyötäröllä. Kaverini kirosi ja sanoi: ”Sinullahan on reikä vyötäröllä!” Hän riuhtaisi takkini ja paitani auki, niin että nappi lensi. Vatsassa oli vain pin-

nallinen vyötärönsuuntainen punainen palovana.

Kesällä irtautumissodassa vihollinen käytti kesäyössä valokuovaluoteja. Peräännyimme kyyryssä ja valokuovaluodit olivat kuin katto yläpuolellamme, niin paljon luoteja lensi ilmassa.

Minulla oli uskovainen kaveri, Mikkelin kanttori. Teimme poteroita, hänelle tuli iso kivi vastaan ja hänen kaivuunsa loppui siihen. Hän kysyi, mahtuisiko hän minun suojaani, lupasin. Tuli keskitys – hän tuli poteroon päälleni reppu selässään. Sirpale vei mennessään repun vain repun hihnat jäivät miehen hartioille. Repussa oli Raamattu. Alamäki oli täynnä irronneita Raamatun lehtiä

Olimme Laatokan itäpuolella Aunuksessa eli toisella puolella Laatokkaa kuin Kurkijoki. Jymy kuului kotiin asti. Äiti avasi kerran sodan äänet kuultuaan kotikkunan auki ja huusi: ”Jumala, suojele Paulia”

Jumala kuuli huudon.

Helena Sulavuori

Kuva kurkijokimuseon kuva-arkisto.

60 Kurkijokelainen VUOTTA SITTEN...

KURKIJOKELAISEN TOINEN ILMESTYMISSVUOSI

Tämä Kurkijokelaisemme aloittaa kohta toisen elinvuotensa. Ikä ei ole pitkä, mutta kun on kysymyksessä tällainen erikoinen ”lapsi”, jonka kehdon ääressä eivät ole onnettaret olleet kummeina, eikä ilonsäveleet kehtolauluina kaikuneet, on sen kehitystä pidettävä tyydyttävänä. Kun suru kotiseudun kaikkinaisesta menetyksestä ja huoli meidän evakkovaeltajien kohtaloista ja henkisestä

kestokyvystä aiheutti tämän lehden syntymisen, niin lie-nee meillä toki lupa uskoa ensimmäisen elinvuoden kokemusten perusteella sen elävän vielä toisen vuotensa ja paljon vuosia sen jälkeen. Sillä olosuhteet meidän kurkijokelaisten – samoin kuin siirtoväen yleensä – keskuudessa, eivät ole paljon muuttuneet.

.....

Kurkijokelainen N:o 37 – 1950, marraskuun 25. p:nä.

Arvi Nykäsen tiilitehdas Titossa. Vasemmalta Tyyne Korte valamassa tiilejä, Lilja Haverinen, Matti Taskinen, työnjohtaja Aarne Korte. Kuva: Kurkijoki museon arkisto.

Eino Vepsä:

Kurkijoki kivikaudesta talvisotaan

Kivikaudella (n. 3 300 v. sitten) Laatokan vesi oli n. 25 metriä korkeammalla, sitten avautui Neva ja vesi laski. Kurkijoen seudulta on löydetty runsaasti kivikautisia asuinsijoja, sen sijaan myöhempiä pronssikautisia löytöjä ei ole tehty.

Kurkijoki oli tunnettu maanviljelyspitäjä, maanviljelys alkoi jo rautakaudella. Maakerrostumista on löydetty rukiin siitepölyä n. 400 jKr. Mistä silloiset viljelijät olivat peräisin, ei ole tietoa. Ei ole poissuljettua, että he olisivat olleet esi-isiamme.

Viikinkiaikana Kurkijoen runsaat mäet tulivat käyttöön linnavuorina, alueella oli niitä 15 kappaletta, taitaa olla ennätys maassamme. Kurkijoki oli suuri pogosta (kunta), kurkijokelaisia asui Ilomantsissa ja jopa Vienen merellä asti, siellä harrastettiin tärkeää suolan keittoa.

Kristinusko, ortodoksinen usko, tuli Kurkijoen 1200-luvulla etelästä Novgorodista. Ruotsalaiset toivat luterilaisuuden 1600-luvulla. Ortodoksiaikana Kurkijoella sijait si viisi pikkuluostaria sekä Kannansaaressa nunnaluostari, jonka ruotsalaiset tuhosivat. Pienissä luostareissa asui 1-5 munkkia. Ensimmäinen luterilainen kirkko valmistui vanhimmalle hautausmaalle ruotsalaiselle sotaväelle

Jokaisen rippikoululaisen tuli osata soittaa virsikannella. Kuva: Pekka Kyytinen, Kurkijoki-museon arkisto.

1600-luvulla.

Ruotsalaiset yrittivät käännättää ortodoksit uskoonsa, mutta monet ortodoksit muuttivat mieluummin uusille paikoille mm. Tverin Karjalaan kuin luopuivat uskostaan. Tilalle tuli väkeä Savosta ja Hämeestä, tulijat saivat autiotiloja käyttöönsä ja verohelpotuksia.

1500-luvulla asukkaita oli n. 6000 henkilöä. Saman vuosisadan Novgorodin papereissa mainitaan Kurkijoki kaupunkina. Paremminkin tunnettu kaupunkiaika Kurkijoella oli 1600-luvun lopussa ruotsalaisaikana, silloin paikka tunnettiin Kronoborg-nimisenä. Kronoborg saattoi olla lähes silloisen Turun kokoinen, kumpaankin kaupunkiin oli kirjattu yli 100 porvaria. Ison vihan aikana venäläiset

hävittivät kaupungin 1715.

1800-luvulla kurkijokelaiset talonpojat olivat lähellä maaorjuutta, he maksoivat vuokraa omista tiloistaan ja tekivät runsaasti päivätoita. Osa talonpojista oli surullisen kuuluisan Koitsanlahden hovin alaisuudessa. Parikkalassa sijaitsevan hovin pihassa sijaitsevasta muistomerkistä löytyy myös Kurkijoen kivi.

1800-luvun lopulla Kurkijoesta kehittyi maanviljelyoppilaitosten tunnettu paikka. Maanviljelyksiin liittyviä oppilaitoksia oli kaikkiaan viisi ja maanviljelysopistoon tuli opiskelijoita Länsi-Suomea myöten. Laivaliikenne Lopotin satamasta oli vilkasta sekä kaupankäyntiin liittyvää että matkailua mm. Valamoon. Elisenvaara kehittyi

Kurkijoki ennen Talvisotaa

- 537 m²
- peltoa 12 611 ha
- rantaviivaa 385 km (jokien rantoja ei ole huomioitu)
- asukkaita 10 032, joista n. 60 ruotsinkielisiä
- 18 kansakoulua, 1 yhteiskoulu
- 5 maatalousoppilaitosta
- Teollisuutta:
- 4 tiilitehdasta
- nahkatehdas
- useita myllyjä ja sahoja
- sähkölaitos
- virvoitusjuomatehdas
- käsäteollisuutta: vempelit, hevosajoneuvot, piiskat
- Liikenne:
- Elisenvaara – 4 radan risteysasema
- laivaliikenne
- tiestö
- Merkkihenkilöitä:
- Lauri Kristian Relander
- Tauno Äikää
- Veikko Hakulinen
- Lauri Koho
- (Martti Talvela)

junaratojen valmistumisen myötä kirkonkylän kokoiseksi ja ohitsekin. Rautatieläisten perheitä oli yli 300. Elisenvaaran lisäksi asemia oli Alhossa, Sorjossa ja Haapavaarassa.

Suurperheet olivat yleisiä, suursukujen ruokapöytiin istuutui kymmeniä ihmisiä ja työnjako oli tarkasti määritelty eri perheenjäsenien kesken. Talvisotaan mennessä perhekoko oli pienentynyt.

Seurakunnallinen elämä ja kulttuuri kukoisti Kurkijoella. Luterilainen 1880-luvulla kirkko ja ortodoksinen 1930-luvulla valmistuneet kirkot kokosivat seurakuntalaiset viikoittain yhteen.

Omat perinteensä oli rippikoulussakin, jossa ripille ei päässyt, ennen kuin osasi soittaa kaksi virttä virsikan-teleella.

Suojeluskunta- ja lottatoiminta vilkastui Euroopan tilanteen kiristyessä ja kaikki muuttui, kun Talvisota alkoi 30.11.1939.

Esitelmästä koonnut

Helena Sulavuori

Näkymä Linnamäeltä, viikinkiaikaiselta linnavuorelta. Etualalla opiston opettajien asunto, keskellä Laikkalanlahti, oikeassa reunassa Paratsu ja Likosaari. valok. J. Karttunen, Kurkijoki-museon arkisto

Kurkijoen satama vuonna 1902. Vasemmalla kuvan reunassa näkyy laivalaiturin pääty ja "tullihuone". Laiva on juuri lähdössä tai tulossa. Rannassa on useita varastorakennuksia. Tien varressa kuvan keskellä on apteekin talo, joka on vieläkin olemassa. Kuvan oikeassa reunassa on kansakoulun opettajien asunto. Koulu on sitä vastapäätä tien toisella puolella. Närentien näre hallitsee maisemaa jo silloin. Laikkalanlahden takana on Likosaari ja sitten Raholan Paratsu ja siitä oikealle Raholan peltoja. Kuva: Eine Karlssonin albumista

Laivoja Lopotin satamassa

Kurkijoen Lopotti oli ikivanha kauppakeskus ja sen sataman kautta kulki huomattava vesiliikenne. Vanhaan aikaan kauppiaiden purjelaivat kuljettivat tavaroita Pietariin ja kauemmaksikin ja toivat takaisin tullessaan niitä Kurkijoelle.

Karjalan radan valmistamisen jälkeen vuonna 1893 liikenne siirtyi yhä enemmän rautatiekiskoille ja Elisenvaaraan. Suomen itsenäistyttyä laivaliikenne Pietariin loppui kokonaan.

Tapio Nikkarilta saimme hienoja valokuvia, kiitos niistä! Erityisen mielenkiintoinen on kuva Kurkijoen satamasta vuonna 1902. Se on Kari Rahialan kokoelmaan kuuluvassa Eine Karlssonin albumissa. Kuvassa näkyy hevosia rattaineen muuten hiljaisilla teillä ja rannan makasiinit ovat hyvässä kunnossa.

Ilmi Kärävä syntyi 20 vuotta myöhemmin, joten maisema tällaisena ei ole hänelle tuttu, mutta hän muistaa hämärästi, että laivarannassa oli vielä hänen lapsuudessaan rumia tervan hajuja rakennuksia.

Laivaliikenteen vähenyessä rannan varastorakennuksia alettiin purkaa. Kurkijoki kylästä kylään kertoo, että 1930-luvulla viimeinenkin varastorakennus oli purettu ja puutavara oli käytetty ortodoksisen kirkon rakennustarpeiksi. Tämä kirkko oli valmistunut vuonna 1933.

Laivalaituriakin oli vähitellen alettu purkaa ja lopulta siitä on jäljellä vain puolet ja "tullihuone".

Ilmi Kärävä arvelee, että 30-luvulla laiva oli tullut Lopottiin enää vain kerran kesässä kuljettamaan matkustajia Valamoon ja Lahdenpohjaan ja takaisin. Ja joskus oli Laatokan rannikkopuolustuksen alus pistäytynyt satamassa. Laivan saapuminen oli ollut aina tapaus!

Ilmi Kärävän äidin Leena Räsänen albumissa on kuva laivasta, jolla hän oli tehnyt matkan Valamoon. Hän oli noussut laivaan Kurkijoen satamassa. Noin suuri laiva oli silloin voinut tulla Lopotin satamaan! Kuva höyrylaiva Otavasta on otettu ilmeisesti Valamon satamassa. Matkan ajankohdasta tai kuvauspaikasta ei ole mitään merkintää, mutta äiti oli tuonut jokaiselle lapselleen tuliaisiksi luostarissa maalatun puisen munakupin. Ilmillä on oma

kuppinsa yhä tallella.

Ilmi teki sisarensa ja saksalaisen Gretchenin kanssa matkan Valamoon kesällä 1937 ja silloinkin laivan nimi oli Otava.

Laivoja kävi harvoin, mutta laiturista tuli suosittu uintipaikka, jossa pidettiin uimakoulua ja järjestettiin uimänäytöksiä. Kari Rahialan kokoelmassa on myös hauska kuva uimakoulusta Kurkijoella. Siinä on suuri joukko eri-ikäisiä lapsia ja nuoria. Raitapaita oli suosittu jo ennen Marimekon aikaa! Paljon innostusta ja kärsivällisyyttä on tarvittu tämänkin ryhmäkuvan aikaansaamiseksi!

Ilmi ei tunnistanut ketään kuvan henkilöistä. Hän ja hänen sisarensa Sirkka olivat uimakoulussa "saadaksen uimapukuunsa uima-maisterin ja – kandidatin merkit". Laivalaiturilla oli väliaikainen hyppyteline, jolta voi hypätä tutkintoihin vaadittavia kolmen tai viiden metrin hyppyjä. Laiturille oli kuljettu opettaja Kilpisen talon nurkalta, ja vähän kauempana tien varressa oli silloinkin talo, jonka seinässä lukee: Apteekki.

Opiston opettajien lapset kävivät uimassa Laikkalanlahdella joen opiston puoleisella rannalla. Uimahuone oli pitkän, pitkän laiturin päässä Laikkalanlahdella ja sen avain piti hakea johtajan talon seinässä olevasta pienestä "linnunpöntöstä".

Opiston sauna oli joen rannassa opiston puolella kirkon kohdalla. Kesällä oppilaiden ollessa poissa opistolta oli Räsäsen perheen saunavuoro alkanut lauantaisin kello kuudelta, jolloin ehtookelloja soitettiin kirkon tornista. Ilmi muistelee. "Emme koskaan uineet kirkon puolelle jokea, jotta emme olisi häirinneet".

Tänä päivänä suunnilleen entisen laivalaiturin kohdalla rannassa on joitakin betonirakenteita, mutta ei ole tiedossa mitä ne ovat ja mistä peräisin. Ranta on tällä kohdalla kuulema matala uimiseen.

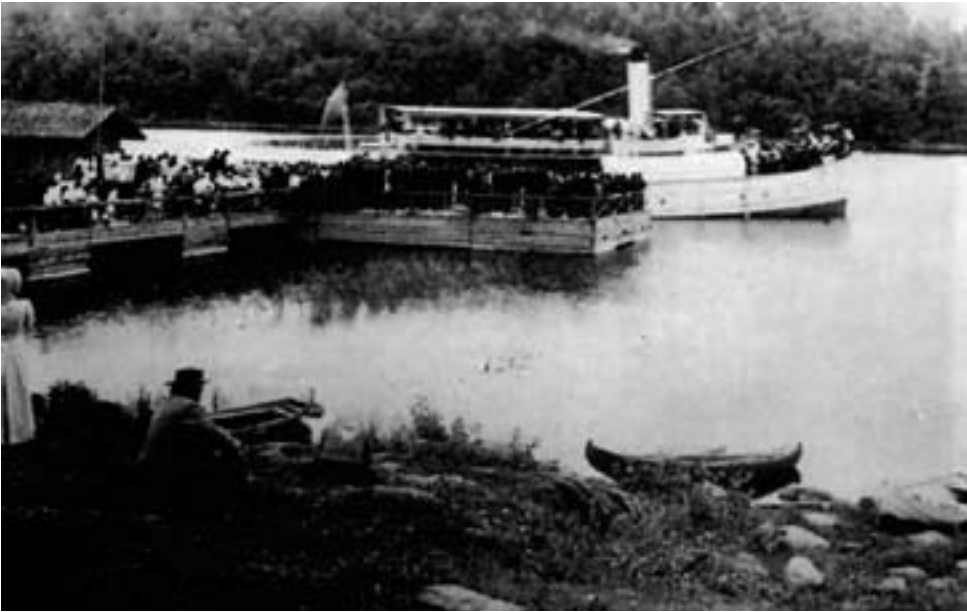
Ilmi Kärävä ja Marjaliisa Laine

Kurkijoen laivaranta, odotellaan laivaa. Kurkijoki-museon kuva.

Uimakoulu Kurkijoella. Kuvassa takana keskellä on Anna Gummerus, eläinlääkärin tytär. Ilmi muistaa tavanneensa lapsena "Anna-tädin", mutta ei tunnista häntä tästä kuvasta. Tunteeko kukaan kuvan henkilöitä tai onko kuva tuttu muuten? Kertoisitko tietosi lehden toimitukseen!

Otava-laiva todennäköisesti Valamon laiturissa. Kuva: Leena Räsäsen albumista.

Leena Räsäsen albumin kuva ”Otava” laivasta, luultavasti Valamon satamassa.

”Kurkijoki kuvat kertovat” kirjan sivulla on kuva laivasta Lopotin satamassa. Kuv. J Kauppi

Lopotin rannassa on nykyisin tällainen betonilaituri. Ei ole tiedossa ovatko ne samalla paikalla kuin alkuperäinen laivalaituri. Tietääkö kukaan enemmän? Hannu Petäjoki kuvasi matkalaisia Lopotin rannassa kesällä 2011.

Syysajatuksia

On lokakuun loppu, kun muistelen syksyn aikaa. Sumuisen harmaa sunnuntai, kävin kirkossa. Siellä oli sadonkorjuun jumalanpalvelus, on kiitolisuuteen aihetta, kun sato on korjattu. Syksy on ollut lämmin ja hyvä. Satanut on kyllä aika paljon, mutta sadonkorjuu on onnistunut hyvin.

Luonto valmistautuu lepokauteen. Olen seurannut lehtien kellastumista puissa ja miten ne lentävät alas. Kotipihassani on paljon koivuja ja vaahteroita. On mielenkiintoista seurata vaahteranlehtiä, miten ne hiljaisesti lepattavat tuulesa.

Kun istun saunareissulla ulkona jäähyllä, nautin suunnattomasti ja mietin onko tuolla puulla enemmän murheita tai sairauksia kuin tuolla toisella. Joku lehti lipattaa niin iloisesti ja koettaa pysytellä puussa kiinni, mutta sitten tulee isompi tuulenvire ja irrottaa lehden ja se leijaillee ilmassa iloisesti ja putoaa maahan. Toisesta puusta voi tulla hyvin surullisen näköisesti lehdet alas. Puu varmaan ajattelee, että kun päivällä liehut haravan kanssa, tästä saat kaikki ja toinen taas, varmistanpa vähitellen, että saa liikuntaa enemmän, kun lähtee haravoimaan.

Mukavaahan haravointi on raikkaassa syysilmassa. Osan lehdistä olen jättänyt maan voimaksi pihaan, ne ovat kevääseen mennessä maatuneet. Tänä syksynä olen nauttinut erityisen paljon pudonneista lehdistä ja muutenkin syksystä.

Pihassa on kasvanut paljon erilaisia sieniä. Osa pihasta sammaloituu, vaikka onkin pääosin kuiva isojen koivujen tähden. Ruoho ei paljon kasva, mutta vihreä sammal on kaunista.

Osaisimmepa me ihmiset olla kiitollisia ihanasta luonnosta jokaisena vuodenaikana. Vanhetessani arvostan luontoa yhä enemmän. Kun kävelen metsässä tai muuten luonnossa, tuon mukani aina jonkun havun, marjan varren ja mitä pien-tareilta löytyy: saunakukan tai jonkun keltaisen kukan. Ne ovat niin kauniita. Luoja antaa niin monenlaista iloa. Elämä jatkuu.

Karjalan mummo toivottaa leppoisa loppusyksyä.

Sananparsii

Säkeytyy ko Kumolan mies turkkihie.
Silmät on ku kultarenkaat, luomet ku lupsahtaat ettee ei nää mittää.

Se hyppii kuin kukko kuumman hellan pääl.

Sihe ast kurki kuoloo ku suo sullaa.

rakkaus on sokkii, mutta avioliitto on hyvä silmälääkäri.

Rahvaan joukos on ratto-sampi.

Tehkää niinko hyvä tulloo, eikä niinko neuvotaa.

Sananparret ja sanonnat koonnut: **Jaakon tytär Aili Heinonen**

Eskon puumerkki

Joulutervehdys Kurkijokelaisessa

Joulutervehdykset sukulaisille ja ystäville julkaistaan Kurkijokelaisen numerossa 24, joka ilmestyy 16.12.

Joulutervehdyksen lähettäminen on helppoa. Sen ja maksun (5 €) voi lähettää kirjekuoressa postitse tai tuoda Kurkijokelaisen toimitukseen.

Tervehdyksen voi lähettää myös sähköpostitse tai tekstiviestinä. Aluksi lähettäjän nimi ja osoite, sen jälkeen ilmoitusteksti. Tällöin ilmoituksen hintaan, 5 € lisätään 1 €:n laskutuslisä.

Puhelimitse tervehdyksiä otetaan vastaan toimituksen aukioloaikoina ti ja to klo 9-14

Esimerkki: **Maija (s. Meikäläinen) ja Kalle Karjalainen, Hiitola Hömmö ja Kurkijoki Lapinlahti – Loimaa**

Voit laittaa joululehteen myös suuremman ilmoituksen joko värillisenä tai mustavalkoisena.

1 x 50

mv 22,50 + alv 23 (27,68)

väri 30,00 + alv 23 (36,90)

2 x 30

mv 27,00 + alv 23 (33,21)

väri 36,00 + alv 23 (44,28)

TERVEHDYKSET
TULEE OLLA
TOIMITUKSESSA
VIIMEISTÄÄN 12.12.

Koulukuja 7, 32200 Loimaa
puh. 050-5213336
toimitus@kurkijoki.fi

Kurkijoki-Museo

Seuraavat valokuvatalkoot museolla 30.11. klo 10-16.

Avoimna keskiviikkoisin klo 12-16.

Kojonperäntie 446, Kojonperä, Loimaa

Pääsymaksut: Aikuiset 2 €
Lapset (alle 12 v.) 1 €

Ryhmävaraukset: Museo 050 4036050
Eino Vepsä 0500 875211
Antti Eklund 050 3426608

**PUHELINNUMEROMME
OVAT MUUTTUNEET:**
Lankapuhelin on jäänyt
pois käytöstä. Palvelemme
numerossa
050-5213336.
**SÄHKÖPOSTIOSOITTEEMME
MUUTTUIVAT 1.7.:**
uusi osoite:
toimitus@kurkijoki.fi

**MUSIIKKIVÄEN
PALVELUPAikka**
**LOIMAAN
MUSIIKKI**

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoimna:
ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalanckatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

asianajaja, varatuomari
Jari Heikman
varatuomari
Rickard Grönqvist
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

Musiikillinen

kuva-
arvoitus

Vastaus:

Tulipunaruusut

Illoin luokse pienen kapakan ratsuani juoksuun hoputan. Kuiskaa hiljaa artouli, hymyy Rozy punahuuli, tyttö, jota yksin rakastan. "heijaa, ruusut tulipunaiset, sua varten vain on kukkineet. Kauneimmat toin niistä sulle, suokon palkaksi vuot mulle, mulle suukko, sulle ruusut tulipunaiset.

Arvoitukset koonnut Pentti Kempinen

TILAA JOULU- KORTEIKSI

Hinta 1 €/kpl
+ postituskulut
Tilaa
toimituksesta

Pekka Kyytinen

- Pieni hiihtäjä
- Joulupuu
- Rekiäjä

Muistathan tehdä muuttaessasi osoitteenmuutoksen Kurkijokelaiselle?

Lehti ei saa uusia osoitteita tietoonsa automaattisesti. Postista saa "Osoite muuttuu" -kortteja, jotka kulkevat ilmaiseksi.

Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
puh. 050-521 3336, toimitus@kurkijoki.fi

**Kurkijokelaisen,
hiitolaisen ja karjalaisen
hengen vaali.**

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa
kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti!
Vuosikerta vain 39 eur. Tilattuna alle 1,70 eur/kpl.

TILAA KURKIJOKELAINEN ENSI VUODEKSI,

SAAT LOPPUVUODEN LEHDET ILMAISEKSI!

Tilaa Kurkijokelainen itselle tai lahjaksi, saat loppuvuoden lehdet ilmaiseksi ja lehden tämän vuoden hinnalla, 39 €/vuosikerta.

Tarjous koskee uusia tilauksia.

Tilaukset sivulta: www.kurkijoki.fi, toimitus@kurkijoki.fi
tai 050-5213336.

KESTOTILAAJIEN KESKEN ARVOMME ILMAISEN VUOSIKERRAN.

Tilaan Kurkijokelaisen

☐ Itselleni ☐ Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Pvm. _____

Allekirjoitus: _____

Palauta kuponki kirjekuoressa osoitteella:
Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijoki.fi

